

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

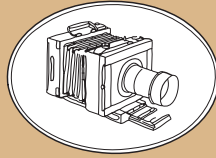
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OBJEKTIV

Nr. 153

April 2018

Dansk Fotohistorisk Selskab

DA SIGMAS OPTISKE CHEFDESIGNERE BESØGTE DANMARKS
ALTERNATIVE FOTOBUTIK, ONE OF MANYCAMERAS PÅ GRÅBRØDRE TORV,
BLEV DE EKSTREMT IMPONEREDE OVER VORES KOMBINATION AF DET
NYESTE NYE DIGITALE OG DET BEDSTE FRA DEN TYSKE OG JAPANSKE
FOTOHISTORIE. OG DA DE SÅ, AT VI OGSÅ UDGIVER FOTOBØGER OG AT DEN
NYESTE ER OVERSAT TIL JAPANSK, JA SÅ BUKKEDE DE EN DEL GANGE.

AIZO MORIYA, BJARKE AHLSTRAND & SAKI CROWNE FOTOGRAFERET AF ANTON MOESGAARD PÅ
LEICA SL MED ET ERNEMANN "ERNOSTAR" 8.5CM F1.8 OBJEKTIV FRA 1928, SOM JAKOB LAUTRUP &
JOHAN WIINBLAD HAR HJULPET OS TIL AT KONVERTERE TIL DIGITAL BRUG.

ONE OF MANY CAMERAS KØBER, BYTTER OG SÆLGER NYT SAMT BRUGT FOTOUTDSTYR

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG – FREDAG FRA 1200–1800 & LØRDAG FRA 1100–1700

ONE OF MANY CAMERAS · GRÅBRØDRE TORV 4 · 1154 KØBENHAVN K · TLF 3514 7258

WWW.ONEOFMANYCAMERAS.COM · WWW.FACEBOOK.COM/ONEOFMANYCAMERAS

EMAIL: CONTACT@ONEOFMANYCAMERAS.COM

Ny fotobog "Cph > Tky" af dansk-islandske Jón Bjarni Hjartarson ude nu!
Indeholder analog gadefotografi fra København & Tokyo fra en af de mest
spændende unge fotografer. Pris: kun 120kr.

Kan købes i butikken eller online:
www.oneofmanycameras.com

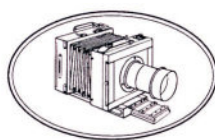
Glem heller ikke vores andre fotobog-udgivelser:
"Are we there, yet?" af fotokunstneren Svltg samt
"Efter" af Bjarke Ahlstrand

Indhold

- 5** **Minox 35 afkommet**
Leif Johansen
- 12** **En nørdet fotohistorie**
Kommunelærer og amatørfotograf Hjalmar Alstrup, 1854 - 1934
Ann Vibeke Knudsen
- 16** **View-master**
Bjarne Lauder
- 21** **Elfelt-firmaet set gennem elevens øjne**
Lennart Weber
- 25** **Forsberg**
Historien om min ungdoms fotohandler
Andreas Trier Mørch
- 28** **Mobilitet i den fotografiske verden**
Del 1
Hans Elfelt Bonnesen
- 33** **Nogle ethundrede år gamle klenodier**
Klaus-Eckard Riess
- 37** **Billedgruppen**
Gerhard Ryding
- 39** **Bog- & Udstillingsomtale**
Svend Erik Jeppesen
- 40** **Medlemsorientering**
Svend Erik Jeppesen
- 48** **Anvisningssalg**
Leif Germann Jensen

Forside

*Højre halvdel af havnebillede med Krudttårnet i Citadellet i Frederikshavn.
Foto: Hjalmar Alstrup.*

Minox 35 afkommet

Leif Johansen

Inspirationen fra MINOX 35

Som nævnt i den tidligere artikel vil jeg her lidt summarisk berette om de kameraer fra især 80'erne, som jeg finder, er inspireret af Minox 35. Vi må heller ikke glemme, at Minox 35 i sig selv var inspireret af Rollei 35, som desuden blev anledningen til en anden familie af kompakte kameraer med fast objektiv og fortrinsvis programautomatik - Konica C35 familien. Minox-looket med det sorte hus og klappen kom til at påvirke mange andre fabrikanter, indtil fuld programstyring med autofokus, winder og zoomobjektiv overtog teknikken, sådan som vi møder den ved afslutningen på brugen af analoge kameraer for den almindelige amatør.

Minox indflydelsen viste sig i tre andre serier samt en række af enkelte kameraer. Det fælles var et objektiv bag et indbygget dække, objektiv med lystyrke 2.8 – 3.5 og med brændvidde 35 – 40 mm altså let vidvinkel. Dimensioner: Højde 62 til 75 mm, længde 100 til 110 mm, dybde 32 til 44 mm og vægten op til 250 g.

Det klareste eksempel på kopieringen var russiske Arsenal Kiev 35, som i sædvanlig Kiev-stil var en direkte kopi - Kiev 35 A af Minox 35 EL. Senere kom Kiev 35 AM og Exxel som kopier af G-modellerne. De russiske havde dårligere plastik/glasfiber, og overfladen var ikke ordentligt lukket, hvorfor der kunne forekomme lysutætheder. Elektronikken var heller ikke stabil.

Balda - Voigtländer

Den tidligere Balda-konstruktør Karl-Heinz Lange (Baldessa, Baldamatic) var begyndt med et lille selvstændigt konstruktionsfirma. For Rollei/Voigtländer lavede han i 1980 Vito C serien, som byggede på den tætte kontakt, han havde til Minox (Minox 35). Vito C blev et kamera, som i yd-

re design så ud som et Minox 35. Det skulle produceres ved Balda. Tilsyneladende havde der været en gentlemanaftale om, at Lange måtte bruge designet fra Minox 35 (tak for hjælpen til teknik og produktion), men det tekniske indre var anderledes. Et par måneder efter fremkomsten af Vito C lancerede Balda det samme kamera som Balda CA 35. CA 35 var nok ikke så teknisk smart som

Minox 35 EL, men til gengæld driftssikkert. Det blev for Balda den store succes både med deres eget navn på og med andre navne, selvfølgelig Voigtlander Vito, Revue 35 XE (Quelle) og Bauer Scout 35 (Bauer-Bosch). Kameraet havde udelukkende programautomatik styret af en CdS-fotocelle i objektivranden.

Balda-serien kom i 4 varianter i årene fra 1980/81:

- 1 C 35 har objektiv 5.6 - Voigtlander Vito
- 2 CA 35 har objektiv 2.8 - Voigtlander Vito C
- 3 CE 35 har objektiv 2.8 og modlyskorrektion 2x
- 4 CS 35 har objektiv 2.8, modlyskorrektion 2x og selvudløser - Voigtlander Vito CS

2001 lukkede Balda for kameraproduktionen og solgte Cx35 linjen til Kina, hvor produktionen fortsatte nogle år med de såkaldte "Yangtze Balda".

Balda CS og Voigtlander Vito

Olympus

Olympus lavede sin egen serie med et forskydeligt dække og blitz (to størrelser) med tilslutning i venstre side. Optrækket var det typiske Olympus

riflede hjul. Kamerahuset var det samme for hele serien og så lille som overhovedet muligt til en normal 24x36 filmpatron.

Olympus XA familien

1
XA kameraet blev introduceret i 1979 og var typpekameraet og toppen af Olympus serien. XA havde en rigtig koblet afstandsindstilling og en blændeprioriteret eksponeringsautomatik. Centrallukkeren indstilledes automatisk og med korteste belysningstid på 1/500 sekund. XA var forsynet med et fremragende Zuiko 6-linset objektiv, brændvidde 33 mm og f:2.8. Automatikken styres af CdS-måling i objektivringen. Blænden kunne ændres med en lille arm, og dertil kom en mulighed for +1,5 lysværdi som kompensation

ved modlys. ASA/ISO indstilledes med en arm under objektivet og var let at gå til, hvilket igen muliggjorde at bruge dette som belysningskorrektur. Kameraet havde selvudløser. Kameraet blev en stor succes og blev professionelle foretrukne andet-kamera - let at have i lommen.

2
XA 2 blev lanceret i 1980 og var en forsimplet version af XA. I stedet for koblet afstandsmåler, var der zonefokusering dvs. afstandsindstilling med symboler for tre zoner. Der var et programs-

tyret eksponeringssystem styret af CdS-måling i objektivringen, der dækkede fra 2 sek. – blænde 3.5 til 1/750 sek. – blænde 14. Objektivet var af Tessar-type, 35 mm f:3.5 med 4 linser. Modellen kunne købes i flere farver.

3

XA 1 kom i 1982 som billigste og enkleste i serien. Der var fix fokus og et fire-linset objektiv på 35 mm f:4. Lukkeren gik fra 1/30 til 1/250 sek. med eksponeringen programstyret af en selen lysmåler. Der var kun to ISO indstillinger, 100 og 400.

4

XA 3 fra 1985 var grundlæggende et XA 2 med DX-kodning suppleret med mulighed for manuel ISO indstilling. Dertil kom en modlyskompensation som ved den oprindelige XA (XA2 manglede denne detalje). Filmilægningen var ændret, så modtagerspole selv opfangede filmenden. Det kunne fås i rød farve.

5

XA 4 fra 1985 lignede XA 3 meget, men havde et bedre objektiv med fem linser, 28 mm f:3.5. Dermed var der fixfokus ned til 0,3 m, hvilket kunne måles ud med et plastikstykke på håndledsremmen. Det blev kaldt makro, men reelt var det et vidvinkelobjektiv, med mulighed for at gå tæt på, med fixfokus. Billedet af en flue bliver ikke større ved at gå tæt på med en større billedvinkel.

Cosina

Cosina lavede en serie af CX (1,2,5) med forskelligt udstyr og teknik men alle med en drejelig

klap. Ud fra sædvanlig Cosina politik, fandt modellerne også vej til andre mærker.

Cosina CX 2 mm.

1

Cosina 3.5/35 1980 - dette kamera findes også som Porst CM-135 auto og Petri PX-1. Kameraet er programstyret fra 2 sek. til 1/500 sek.

2

Cosina CX2 2.8/35 1980 – bedre optik men samme programsystem. Kameraet kunne forsynes med winder. Der var også en forenklet udgave i form af Porst 135.

3

Cosina CX5 1982. Simplere model, anderledes hus med fast blitz men stadig drejedæksel. Objektiv 3.8/33 mm - 3 linser, programlukker 1/30 - 1/500 sek. Afstandsindstilling i tre zoner. CX5 blev også lavet for Petri som PX5.

Cosina fortsatte med CX7 uden drejeklap, men som et CX5 udbygget til autofokus.

Cosina blev "kopieret" i Rusland som Lomo (enkelt, simpelt og med anden lukning for objektivet).

Lomo kopi af CX

Enkelt-modeller

Rollei med Rollei 35 konstrueret af Heinz Waaske var i disse årtier den store inspirationskilde. Waaske gik i gang med at lave sin egen løsning på klappkameraet med vidvinkel og automatik. 1980 kom **Rollei Rolleimatic** på markedet. Elegant designet, "gennemtænkt" teknik. Fremtrækket og spænding af lukker skete med selve klappen, som blev bevæget sidelæns. Men det specielle var, at

et tryk på klappen/vippe frem og tilbage, gjorde kameraet klar til næste billedoptagelse. Desværre hørte kameraet til Waaskes fiaskoer. Teknikken, både det mekaniske og især det elektriske, var ikke stabilt og allerede 1981 blev produktionen indstillet. Kendere gør opmærksom på, at man i dag ikke skal forvente at finde et kamera, der virker. Forfatterens virker heller ikke.

Ricoh FF-1 lignede et Minox 35, men huset var anderledes. Klappen lukkede ikke for søgeren. Ellers fulgte det de samme linjer dvs. programsty-

ret lukker og 2.8/35 mm objektiv. FF-1 var mange gange med på periodens danske kameralister.

Mamiya U kom i 1980 og var i det ydre sit helt eget design. Objektivet afdækkedes ved en skyder og der var fast blitz. Teknisk stadig det samme skema med 2.8/35 mm objektiv og programluk-

ker. Modellen solgtes primært i metalfarve, men kunne også fås i sort. Alle eksemplarer jeg har set, har mistet overdækket på udløserknappen, og jeg har endnu ikke mødt et eksemplar, som var OK.

Chinon lavede i 1981 **Bellami** som fik en dobbeltklap som et gammelt Voigtlander Vitessa. Objektiv var 2.8/35 mm og lukkeren elektronisk

1/8 sek. til 1/1000 sek. (!) Kameraet havde programstyring og manuel afstandsindstilling. Det blev solgt i Tyskland som Revue 35 CC.

Chinon Bellami eller Revue 35 CC

Petri

Petri lavede selv 1980 et lille sort kamera med et slægtskab til Chinon Bellami men meget enklere, objektiv 5.6/38 og kun to tider 1/125 og 1/250 sek.. Oplysninger om kameraet er svære at finde.

Petri CF-35 "stjålet" billede fra japansk hjemmeside ulæselig tekst

Yashica

Yashica overtog mærket Contax og lavede i samarbejde med Carl Zeiss en serie af Contax kameraer, såvel SLR som målesøgerkameraer. Det var teknisk og udstyrmæssigt en luksusserie for Yashica. Omkring 1984 kom **Contax T**, som tydeligt havde Minox 35 som bedstefar. Ikke alle Contax T var sorte, men til gengæld var de dyre og vel næppe den store salgssucces. Den blev ligesom Olympus XA brugt som andet-kamera af tidens største fotografer.

Contax T - Billede ved firmaet Fotografica

Yashica udviklede desuden i starten af 80'erne et andet Minox-lignende kamera med fast blitz.

Navnet var **Partner**, teknisk enkelt sammenlignet med Contax T. Det blev også solgt som Perca Crest.

Yashica Partner

Desuden kom Yashica med **Partner AF-D** med

skydedække, programstyret objektiv 3.5/35 mm.

Haking

Det kinesiske firma **Haking** (Hong Kong senere Xinhui) lavede et kamera med "skydeklap" opad, årstal ukendt. Udseendet kunne minde om Cosina

-serien. De kom i flere varianter udover **Halina Micro 35: Revue 35 FC, Miranda 35 MF, Haking Compact -SC og Ansco 2000**. Kameraet var enkelt - data: Fixfokus objektiv tre-linset 5.5/38 mm, tid var fast på 1/125 sek.

En for mig ukendt japansk fabrik lavede for Vivitar kameraet **Vivitar 35 EM**, som blev solgt i Tyskland som **Revue 35 Compact Electronic**. Klappen skubbedes til siden, hvorved objektivet

kom frem. Der var tidsautomatik fra 1 sek. til 1/1000 sek.(?) og blændeprioritet. Objektivet 2.8/35 mm. Ikke så ringe et kamera!

Kilder: Alle billeder uden kildeangivelse ved Leif Johansen. Derudover samme kilder som i den første artikel.

En nørdet fotohistorie

Kommunelærer og amatørfotograf Hjalmar Alstrup, 1854 - 1934

Ann Vibeke Knudsen

Lærer Hjalmar Alstrup, hustruen Ingeborg og datteren Esther Kirstine Anna Alstrup født 1901. Foto o. 1908.

For ti-femten år siden fik jeg forærende to tunge kasser fyldt med stereoglasnegativer. Altså billeder der kan opleves i en 3D-effekt, når de kopieres, vendes og monteres korrekt. De var fundet på den kommunale losseplads i Rønne på Bornholm og giveren mente, at det måtte være bornholmske fotografier, som så kunne indgå i Bornholms Museums billedsamling. Hver kasse indeholder lidt over 100 billeder og de er anbragt i negativkover, hvorpå er noteret et løbenummer. Fra ca. 400 til 600.

Men desværre. Ikke et eneste billede er fra Bornholm. Men det er fremragende billeder, fra København og resten af Danmark og fra ferierejser i Europa. Billeder fra begyndelsen af 1900-tallet, det afslørede klædedragterne, især de store kvindehatter. Billeder der i højeste grad fortæller dansk kulturhistorie. Hvad skulle man så stille op med sådan en samling? De skulle bestemt ikke kasseres, så de blev gemt hen i en krog i første omgang.

I 2009 lærte jeg Peter Randløv at kende. Han er medlem af Fotohistorisk Selskab og af Stereoskopklubben, som stadig eksisterede på det tidspunkt. Han er den største kender i Danmark af stereobilledernes historie og teknik. Han var da i Svaneke, hvor han skulle fortælle om den bornholmske fotograf Valdemar Myhre og vise hans stereoskopbilleder. I 3D selvfølgelig. Han så på negativsamlingen og rystede på hovedet. Så stor en samling, men anonym? Billeder er nu engang ikke så interessante, hvis man ikke ved hvem fotografen er. Heller ikke så stor en samling.

Rosenvængets Allé 1, København

Men billederne var fantastiske, så en dag satte jeg mig til at skanne hele samlingen. Jeg fik grupperet dem og sat ord på en del af billederne. Der var flere fra København, bl.a. et par stykker fra Østerbrogade. Udsigten fra en hjørnelejlighed. Et billede set mod søerne, også et aftenbillede og et andet mod Trianglen. Jeg fik kigget på kort og billeder, var forbi ejendommen på besøg i København. Billederne måtte være taget fra en anden sals lejlighed, Rosenvængets Allé 1. Hvem boede der omkring 1900-1910?

Det gjorde Hjalmar Chr. Louis Alstrup, cand.phil. og kommunelærer. Født 1854, læreruddannet som 20-årig. Han var gift med Ingeborg Marie Gudmandsen, hun var kommunelærerinde og født 1866. De havde en datter, Esther Kirstine Anna Alstrup født 1901.

Der er flere billeder blandt negativerne af hustruen og især den lille datter, som Hjalmar Alstrup især havde taget mange gode portrætter af. En dygtig amatørfotograf var han helt bestemt. Mere vidste jeg ikke om ham. Billedernes gode kvalitet fik mig til at samle dem på en hjemmeside, og jeg fik også vist og fortalt om dem ved forskellige lejligheder. Men ingen reaktion på hvem Hjalmar Alstrup var. På hjemmesiden levede billederne deres eget liv.

Men et stereonegativ er ikke stereoskopisk – kan ikke opleves i 3D. Det skal vendes og bearbejdes. På et tidspunkt sendte jeg – på opfordring – alle skanningerne til Peter Randløv, som bearbejdede hele samlingen, så billederne nu kunne opleves i stereo. Derefter indgik de i "RODS, Registrant over Danske Stereoskopbilleder", som Peter Randløv har arbejdet med i mange år.

Fotograf J. Danielsens atelier på hjørnet af Østerbrogade og Rosenvængets Allé. Familien Alstrup boede under fotografen, i anden sals lejligheden.

Sommerdag. Udsigt mod søerne fra lejligheden Rosenørns Allé 1, anden sal.

Aftenbillede. Udsigten fra Rosenvængets Allé 1 o. 1905. Fra anden sals hjørnelejlighed. Det er en kontaktkopi, der ikke er korrigeret.

Kgl. Hoffotograf Peter Elfelt, medstifter af Stereoskopklubben

Journalist og også medlem af Fotohistorisk Selskab, Lennart Weber, har i flere år arbejdet med historien om en af Danmarks mest betydningsfulde fotografer, Peter Elfelt. Lennart Weber udgav i 2015 bogen "Arven efter Elfelt. Kongelig hoffotograf Peter Elfelt 1866-1931". I 2017 udkom Arven 2, om Elfelts stereobilleder. Jeg læste korrektur på bogen, som bl.a. omtaler Peter Elfelt og Stereoskopklubben. Og det var her jeg blev opmærksom på, at da klubben blev startet i 1908 af 14 veletablerede herrer, var – foruden Peter Elfelt – Hjalmar Alstrup med! Aha, han var amatørfotograf på det niveau! Det matchede fint med kvaliteten af hans billeder.

Uffe Mortensens glasnegativer og en samling bliver komplet

For folk med stor billedinteresse er de historiske Facebook-grupper udbytterige at følge. En af dem, og en af de største, er "Gamle København" med i 2018 45.000 medlemmer. I 2017 så jeg her et foto af hjørnet af Østerbrogade 66 og Rosenvængets Alle 1. På tredje sal havde fotograf J. Danielsen sit fotografiske atelier. Jeg kontaktede ejeren af billedet, Uffe Mortensen, Helsingør, for at få at vide hvem fotografen var. Han mente selvfølgelig det måtte være fotograf Danielsen, billedet var den ene halvdel af et stereoglasnegativ.

Hjalmar Alstrup var med til at oprette Stereoskopklubben i 1908. Her har Alstrup fotograferet nogle af medlemmerne: Møde i klubben, fra venstre Lisberg, Brodersen, Andersen og Kirschner.

Det lød meget rimeligt. Jens Danielsen var en dygtig fotograf, tog især soldaterbilleder, marine-skibe mv., men fotograferede også kongefamilien. Han var ikke portrætfotograf, "alt blev fotograferet i det fri".

Men – der er bare ingen stereobilleder af Danielsen i RODS? Uffe Mortensen og jeg korresponderede og udvekslede fotografier, jeg var interesseret i fotograf Danielsen, og ham og hans familie havde Uffe Mortensen flere billeder af i negativsamlingen, fortalte han. Han sendte dem. Men, det var jo portrætter af Hjalmar Alstrup, hans hustru og datter! Vi fik begge fotograferet vore træ-kasser med glasnegativer, jo, de var ens. Uffes negativer havde numrene op til ca. 400 og fra 600 til 999, altså de første og sidste af Alstrups negativsamlings. Uffe havde arvet kasserne efter en afdød ven, der også havde været fotosamler. I Uffe Mortensens samling er også monoplader. (Samlingen er siden overtaget af Per Christiansen, Hillerød).

Hold da op, ad snirklede veje var amatørfotograf og medstifter af Stereoskopklubben i Danmark i 1908, lærer Hjalmar Alstrups negativsamling samlet igen! De sidst tilkomne 7-800 glasnegativer er siden affotograferet af Peter Randløv, og de indgår nu i RODS.

Hvem var ægteparret Alstrup?

Hjalmar Alstrup, var ansat på Sølvgades Skole i fyrrer år. Han var født 16. juni 1854 i København. Død 23. december 1934. Søn af konstruktør Alstrup i marinen og bosat i Nyboder som barn. Han blev cand.phil. i 1874, lærer ved Østre Betalings-skole (Sølvgades Skole) 1883-1923. Fra 1923 lærer ved Velgørenhedsselskabets Skole og han underviste også ved gratistkolen og ved Carl og P. Petersens Præliminærkursus. Hans hustru, Ingeborg Marie Alstrup, var født Gudmandsen 17. januar 1866 i København, død 28. marts 1943. Hun havde lærerindeeksamen fra Zahle 1891, var ansat på Sølvgades Skole 1897-1932.

Med til historien hører for resten også, at i Uffe Mortensens samling var der rigtig mange meget gode billeder fra Bornholm, fra familien Alstrups flere sommerophold i Gudhjem!

Hvad gør man så med sådan en stor og ret enestående samling af billeder fra det ganske land? Ja, det er vel altid et godt spørgsmål, når man er samler. Lige nu kan man se alle billeder på RODS, som er Peter Randløvs Registrant over Danske Stereoskopbilleder". En del af samlingen kan man se online på en af mine hjemmesider.

Ann Vibeke Knudsen, der er medlem af Fotohistorisk Selskab, kan kontaktes på adressen: annvibekeknudsen@gmail.com

Se Alstrups samling, lbnr. ca. 400-600 og dele af resten af samlingen på:
<http://historyofworldphotography.weebly.com/alstrups-stereoglaspladesamling.html>.

Alstrups billede af Sølvgades Skole hvor han var ansat i 40 år.

Kopi af monoglasplade fotograferet af Hjalmar Alstrup: Det er Løkkegade 35 i Gudhjem, hvor familien Alstrup logerede. På trappen er det Ole Jensen og hustru og foran dem Ingeborg, Esther og Hjalmar Alstrup. Dette hus blev siden udvidet og rummer i dag Oluf Høst-museet Gudhjem.

Roskilde, Sankt Laurentii Kirke ved Nytorv. En kold vinterdag med lidt handel.

View-Master

Bjarne Lauder

De fleste mennesker af den efterhånden lidt ældre generation har sikkert på et eller andet tidspunkt stiftet bekendtskab med navnet View-Master, enten i form af en betragter med et lille billedhjul til, eller som et særpræget stereokamera. Selv om det måske blev anset for at være et stykke legetøj, var det oprindeligt dog et seriøst produkt. Lad os kaste et blik på systemets historie og især på en sjælden russisk View-Master klon.

View-Master blev udtænkt af William B. Gruber, en tysk emigrant og tidligere orgelbygger, som var bosat i Portland/Oregon. I forhold til de betragtere, som man sætter et enkelt par stereobilleder i, er View-Master systemet mere up-to-date, idet det er baseret på syv par stereobilleder monteret på et hjul. Firmaet blev grundlagt, da Willi-

View-Master Personal
Produceret af Stereocraft Engineering Co. i Portland/Oregon USA.
 © Wolfgang Sell

am B. Gruber tilfældigt mødte Edwin Mayer, direktøren for Sawyers Photographic Services. Sawyers beskæftigede sig primært med at sælge postkort med motiver fra alle turistattraktionerne i USA tilbage i 30'erne, og man følte at have brug for at tilbyde et mere moderne produkt på de enkelte turiststeder i staterne. Partnerskabet og firmaet blev etableret i 1938 og viste sine nye produkter, en betragter og få billedhjul fra USA, første gang for offentligheden på New York World

Trade Fair i 1939. Først i 1940 fik firmaet patenteret sit system. I tidens løb fremstillede man millioner af hjul med motiver fra hele verden. Andre firmaer kopierede dem, men View-Master fik stoppet kopiproduktionen overalt i verden. Det lykkedes dog ikke i Østblokken, hvor MEOPTA i Tjekkioslovakiet var en stor producent.

De sidste 15 år af mit arbejdsliv tilbragte jeg primært i Rusland og samtlige tidligere sovjetrepublikker. I forbindelse med mit arbejde fandt jeg en hidtil ukendt View-Master kopi, der kun var blevet konstrueret til undervisningsbrug og aldrig solgt i Rusland. Dette blev emnet for min følgende artikel, som bragtes i USA's mest udbredte magasin "Stereo World" i december 2013.

*View-Master Mark II
Produceret af King KG, Regula-Werk i Bad Liebenzell/Tyskland.
© Wolfgang Sell*

*Stereo 35
Produceret af MEOPTA i
Prerov/Tjekkiet.*

Russisk View-Master Model B klon og 3D-hjul

Det har i nogle år været en velbevaret hemmelighed blandt et par europæiske View-Master samlere, at en Model B klon og 3D-hjul engang blev produceret i Sovjetunionen. Jeg selv så første gang en russisk Model B klon i maj 2007, som den finske samler Vesa Keskinen havde fundet hos en antikvitetshandler i Jyväskylä/Finland. Vesa Keskinen og jeg er medlemmer af samme

View-Master Forum, hvor jeg senere diskuterede dette fund med ham. Vesa havde første gang set sådan en model i januar 2004 under et møde i det finske forum Wanhat Kamarat (Gamle kameraer), hvor der vist billeder af betragteren og et enkelt 3D-hjul, som samleren Kalle Salonen havde fundet i efteråret 2003 i en antikvitetsbutik i Skt. Petersborg.

Russisk Model B klon, åben.

Bagsiden af den Russiske Model B klon med glas diffusere.

View-Master album med tre billedhjul.

de virksomheden for forsvarsministeriet med produktion af optiske dele til Sovjetunionens rumprogram, som nævnt i bogen "Rockets and People" af Boris Chertok, udgivet af NASA.

Foran på betragteren står "Glavuctechprom", hvilket betyder at den blev brugt til uddannelsesformål. Formentlig er den blevet fremstillet omkring 1949. Den største forskel mellem en i USA produceret View-Master Model B og denne klon er, at de russiske betragtere har diffusere af glas. Jeg har fundet to forskellige versioner af den russiske Model B klon. Version 1 har mælkevid diffusere, en trykfjeder samt en bakelitplade indeni. Version 2 har frostede glas-diffusere, ingen trykfjeder og en metalplade indeni.

Russisk Model B klon fra omkring 1949.

Betragteren blev produceret af Industrial Amalgamation Zagorsk Optica-Mechanical Plant nr.6 i Zagorsk, en lille by omtrent 60 km fra Moskva. Fabrikken blev grundlagt i 1935 for at fremstille et bredt spektrum af optisk-mekaniske og elektroniske enheder. I slutningen af 1960'erne arbejdede

Fem stk. album med View-Master klon pakker produceret imellem 1949 og 1953 for det Sovjetiske Ministerium for Uddannelse. Afhængigt af emnerne kan pakkerne indeholde et, to eller tre hjul.

Jeg har arbejdet i Rusland og CIS (tidligere sovjetrepublikker) i 15 år. Hver gang jeg besøgte en russisk by forsøgte jeg at finde en betragter på de lokale loppemarkeder. Jeg har aldrig formået at finde én, da russerne ikke anser dem for at være samlerværdige. Jeg kontaktede også venner i Rusland, bare i tilfælde af at de kunne være til hjælp, da jeg følte det pinligt, at jeg som View-Master samler, der arbejder i Rusland, ikke havde denne perle i min samling. Jeg kom også til den konklusion, at hvis der var en betragter produceret til uddannelsesmæssigt formål, måtte der også være View-Master klon 3D-hjul produceret i USSR.

Siden da er det lykkedes mig at finde mindre end en håndfuld af disse betragtere. Jeg har dog endnu ikke set en tilhørende æske, men måske eksisterer den – tiden vil vise det. Det er en udfordring at finde dem og derefter have venner i Rusland, der kan købe dem til mig. Det er også en udfordring at få dem ud af Rusland, da man ikke kan stole på

Scene 9 fra disk 2 af 3 (Serie 57). Kvægflod på Krim's stepper. Alle scener på de Russiske View-Master klon hjul har brug for betydelig restaurering for at få en ide om de originale farver.

det russiske postvæsen. Sandsynligvis vil betragterne blive stoppet i tolden, fordi de anser dem for at være antikke. De skal tages med af venner og bekendte, der rejser ind og ud af Rusland.

For få år siden havde jeg held med at finde mine første hjul. De kom i pakker som hæfter. Afhængigt af emnet kom de med en, to eller tre 3D-hjul i hvert hæfte, hvor historien for hvert billede bliver fortalt på hjulet. Pakkerne blev udstedt af ministeriet for offentlig uddannelse i RSFSR Glavvucheprom, hvilket er de første bogstaver fra ordene Glavnaya Uchebnaya Technicheskaya Promyshlennost (Hoveduddannelsesindustrien). Hjule-
ne blev produceret i Moskva af Diophot Fabrikken, Kalyaevskaya Street 40.

Brochurerne blev produceret fra 1949 til 1953. Der er ingen pris nævnt, da de blev trykt til skolerne i Sovjetunionen og ikke solgt til offentligheden. Det er måske årsagen til, at få er blevet fundet. Hjule-
ne er kun lavet af karton og har ingen metalkerne, som de originale View-Master hjul har. Emnerne på hjulene er hovedsageligt diorama-billeder af eventyr og af historiske steder. Bille-

derne er blevet magenta farvet, ligesom de fleste MEOPTA-hjul fra Tjekkoslaviet. De russiske hjul har intet nummereringssystem som de amerikanske View-Master hjul.

En af brochurerne indeholder en liste over 21 forskellige emner. Men dette er ikke en komplet liste, da mange af de eventyrpakker, som jeg har, ikke er nævnt. Det er min formodning, at det samlede antal af udstedte pakker kan være omkring 40 til 50.

Som eksempler nævnes her 5 titler ud af de 21:

Dyr i det vilde.

Artek, en pionerlejr opkaldt efter V.M. Molotov.

Krim skitser.

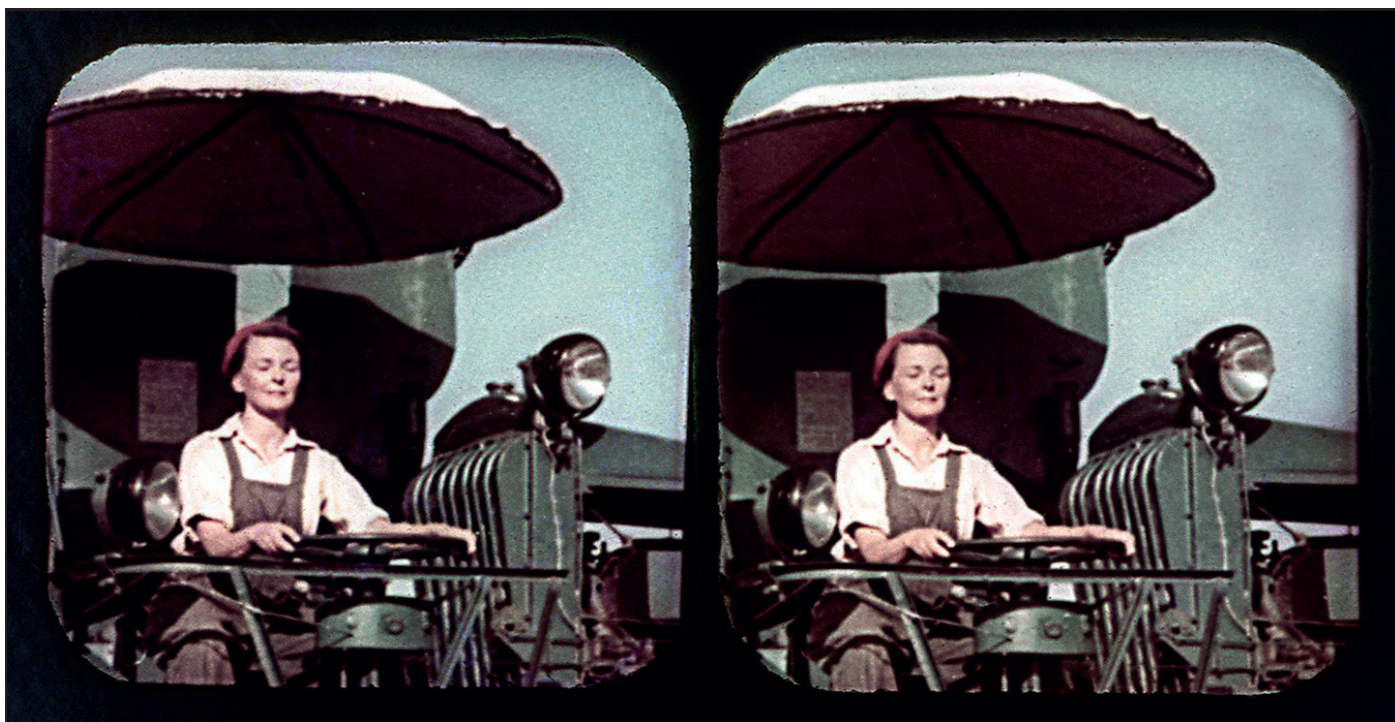
Statens cirkuskunst og unge cirkusartister.

Den store patriotiske krig i skulptur, maleri og kunstværker.

Jeg vil gerne sende en meget stor tak til Ekaterina Proskuyakova, Dmitry Prihodko og Maxim Grinin i Rusland. Uden deres store hjælp til at finde, købe og skaffe mig hjulene, ville det ikke have været muligt for mig at skrive denne artikel.

Scene 12 fra disk 2 af 3 (Serie 57). Bag rattet på Krims stepper. Ved et lykketræf er dette et af de få hjul i rimelig original stand, men ikke med meget 3D effekt tilbage.

Billeder:
Bjarne Lauder
Wolfgang Sell

Elfelt-firmaet set gennem elevens øjne

Lennart Weber

Lærlinge i firmaet Elfelt

Firmaet Elfelt blev under Peter Elfelts ledelse opbygget til Danmarks største fotoforretning, og var i årtier efter hoffotografens død et vigtigt uddannelsessted. Mange fotografer blev gennem årene uddannet her, navnlig i årene hvor virksomheden havde adresse i Østergade 24 i København (1905-1982).

Men eleverne kom ikke sovende til svendebrevet. De skulle kæmpe hårdt for at tilegne sig viden og erfaring, og firmaet blev ikke anset for at være Danmarks førende uddannelsessted. I hvert fald ikke hvis man lytter til eleverne. Mange opfattede sig som billig arbejdskraft, der kun fik lov til at snuse til fotografiets spændende verden når firmaets ledelse holdt fri.

Erik Jensenius ved et af de gamle kameraer med en god optik.

En af de mange fotografer, der blev uddannet hos Elfelt, Erik Jensenius, giver os et interessant indblik i hverdagen i det royale firma. Erik Jensenius blev uddannet 1962-67, og han siger om elevtiden hos Elfelt: "Det positive var, at vi ikke skulle betale for at få uddannelsen, sådan som det var kutyme flere andre steder. Vi fik en elevløn. Men rent uddannelsesmæssigt var det et under at vi fik et svendebrev. Vi blev først og fremmest brugt som billig arbejdskraft. Vi var "arbejdsdreng/arbejdspiger" med næsten fast plads i mørkekammeret, eller som dem der skulle bære det tunge udstyr og stille op til fotograferinger. Men når fotoarbejdet startede, blev vi reduceret til i bedste fald 'lampeholdere.'"

Når eleverne var alene på skansen blev der festet og fotograferet. Her er det Birgitte Cochrane og Erik Jensenius, der stiller op til "gangsterbryllup".

Her ses fire af eleverne fra 1960'erne på det øverste loftrum hvor der stod tonsvis af glaspladenegativer. Ved pigens fødder ses nogle arkivkasser, som eleverne muntrede sig med. Det var stereobilleder af mere eller mindre afklædte damer.

Uretoucheret råprøve

Flere år efter endt uddannelse skrev Erik Jensenius et omfattende notat: "Uretoucheret råprøve. Notater om en elevtid" som absolut er værd at læse. Her udbygges elevtiden grundigt. Og her kan man bl.a. også læse om de sjove weekender hvor de faste fotografer holdt fri og hvor eleverne stort set var alene i firmaet.

Det minder om ordsproget "Når katten er ude, spiller musen på bordet". Eleverne slog sig løs, og de fik afprøvet deres evner som fotografer ved at fotografere hinanden. I det følgende bringes nogle uddrag af det omfattende notat i en lettere redigeret form, med tilladelse fra Erik Jensenius:

"Det var da 1960'erne endnu var ganske spæde, at jeg trådte ind af døren til de Royale Haller, der i daglig tale kaldtes Kgl. Hoffotograf Elfelts Atelier," skriver Erik Jensenius.

Og videre skriver han:

"En elegant, men også meget alderstegen elevator (den fungerer stadig i 2017) førte raslende og skramlende op til tredje etage, hvor man kom ud til en reception med stuk, spejle, rokokomøbler og en masse billeder af de kongelige."

"Modsat receptionen lå direktør fru Weiles kontor. Hun var en respekt-, grænsende til frygtindgydende personlighed. Bag et par tonede briller, lå et blik, der bestemt ikke indbød til, selv den allerringeste form for modsigelse. Kontoret delte hun med Poul Johansen, der bar titlen "afdelingschef". I det daglige fungerede han som firmaets leder og administrator."

Hr. Petterson

"Hr. Petterson var firmaets absolutte cheffotograf. Han rangerede blandt de allerbedste i København. Intet blev overladt til tilfældighederne, og det var

Fem elever fotograferet på taget af Elfelts atelier.

Billedet er taget i 1965 i forbindelse med firmaets 75 års jubilæum. Kvinderne havde hos Danmarks Radio lånt fine gamle rober til festen.

også ham, der dagligt inspicerede de billeder, der kom ud fra mørkekammeret. Når vi skulle præsentere dagens produktion, stod vi på det nærmeste ret, mens vi fik blæst håret tilbage af en række sikkert velvalgte tyske eder og forbandelser.”

”Vi var dødsens-ræd for hr. Petterson, men han var også en af de få i firmaet, som vi efterhånden lærte at elske. Han kunne trylle-binde os med beretninger fra Første Verdenskrig, som han selv havde deltaget i på tysk side, og han kunne med et varmt og drilsk blik udspørge os elever om al verdens ting.”

Giftig stads

”Fremkaldervæske blev ikke købt hos Agfa eller Ilford. Næ, hos Elfelt blev det blandet fra grunden. De ret giftige kemikalier, Metol og Hydrokinon og flere andre blev indkøbt i store poser hos Struers Kemiske Laboratorium. Og så fik den

yngste elev tjansen med at veje et nærmere angivet gram af på en brevvægt og blande de giftige sager op i fem-liters kar, og derefter hælde det på flaske, så der var forsyninger til mørkekammeret til en uge eller to.”

”Kameraerne, både på atelieret og i firmaets reproafdeling, var meget gamle og tunge mahognikameraer med bælg, stor matskive og et sort klæde. Og de fleste af husets kameraer var forsynet med en optik, der ikke findes bedre i dag. Der var linser på helt op til ti cm i diameter, og med en skarptegning, så englens må bryde ud i jubelsang. Det var kram.”

Når katten var ude

”Når vi elever arbejdede i ”lysbilledafdelingen”, som reproafdelingen hed, var det stort set det eneste sted, vi fik lov til at røre et kamera – i hvert fald i arbejdstiden. Og det var et under, at vi over-

hovedet klarede os gennem fagskolen, der stillede langt større krav til de fotografiske færdigheder, end vi med rimelighed havde mulighed for at til-lære os hos Elfelt. Så alt hvad vi havde brug for at lære – udover mærkekammerarbejdet – det måtte vi klare i fritiden, og ved at fotografere hinanden, venner og bekendte.”

I weekender holdt de faste fotografer normalt fri, og så var eleverne stort set alene på skansen. Så blev der fotograferet – tit under festlige former - og slappet af på husets tag, fortæller Erik Jensenius. En del af billederne til denne artikel stammer fra elevernes weekendarbejde.

Det hændte dog, at eleverne blev sendt på arbejde i weekenden, og så skulle vi være ”lysholder” når der skulle laves store gruppebilleder ved konfirmationer, bryllupper og andre store fester. Man skulle være sidste års elev, eller helst svend, før man ved disse lejligheder blev betroet et kamera, for at være ”bordløber”. Som ”bordløber” skulle vi rundt ved alle borde og fotografere gæsterne.

”Det er naturligvis ikke alt fra elevtiden, der bør males med de mørke farver fra paletten. Der var også, sent i læretiden, både spændende og muntre oplevelser og opgaver”, siger Erik Jensenius.

Når svendene holdt fri i weekender, så var eleverne alene på skansen. Her nyder de deres frokost på taget af Østergade 24.

Ved 75 års jubilæet i 1965 fik eleverne mulighed for at bruge et kamera, og det kom der en stribe fine billeder ud af. Bl.a. dette hvor Erik Jensenius fingerer et frieri.

Forsberg

Historien om min ungdoms fotohandler

Andreas Trier Mørch

Prolog

Bredgade 4

I underskolen byttede jeg en stak lettere brugte Anders And blade for et fotografiapparat: Ibis hed det, og var ikke stort bedre end de box-apparater, jeg ellers gik og rodede med. Dog på et punkt adskilte det sig markant. Det havde en indbygget blitz, der brugte små blå pærer og det brugte 120 film, som gav aftryk i 6 x 6 cm. Bevæbnet med det begyndte jeg en karriere som skolens fotograf af idrætsstævner, udflugter og især sodavandsboller. Allerbedst var det, hvis jeg kunne skyde nogle af de større elever, der kissimissede i et hjørne – eller bare holdt hånd. Efterfølgende solgte jeg aftryk i skolegården med en fortjeneste på en krone. Med andre ord havde jeg dermed påbegyndt en karriere som paparazzi fotograf - længe før dette begreb var opfundet.

Hver gang jeg havde skudt en rulle, fes jeg rundt om hjørnet fra Nyhavn, hvor jeg boede, til Egil

Forsberg, der havde butik lige i begyndelsen af det meget pænere Bredgade. Han fremkaldte og leverede kontaktaftryk, og nogle dage senere endnu flere aftryk af det ene og det andet, når bestillingerne var i hus. Ved en særlig lejlighed fik jeg en omgang buksevand – muligvis velfortjent, hvilket jeg opfattede som en forretningshemmelighed, som jeg hverken syntes jeg ville delagtiggøre min mor eller min medsammensvorne leverandør i.

Nu – godt 60 år senere – er jeg løbet ind i sønnen Jørgen Forsberg, og er begyndt at interessere mig for hvad det egentligt var for en butik, jeg var kunde i. Historien herom er længere end jeg anede og indeholder et stort kapitel om dansk fotohistorie, som følger her.

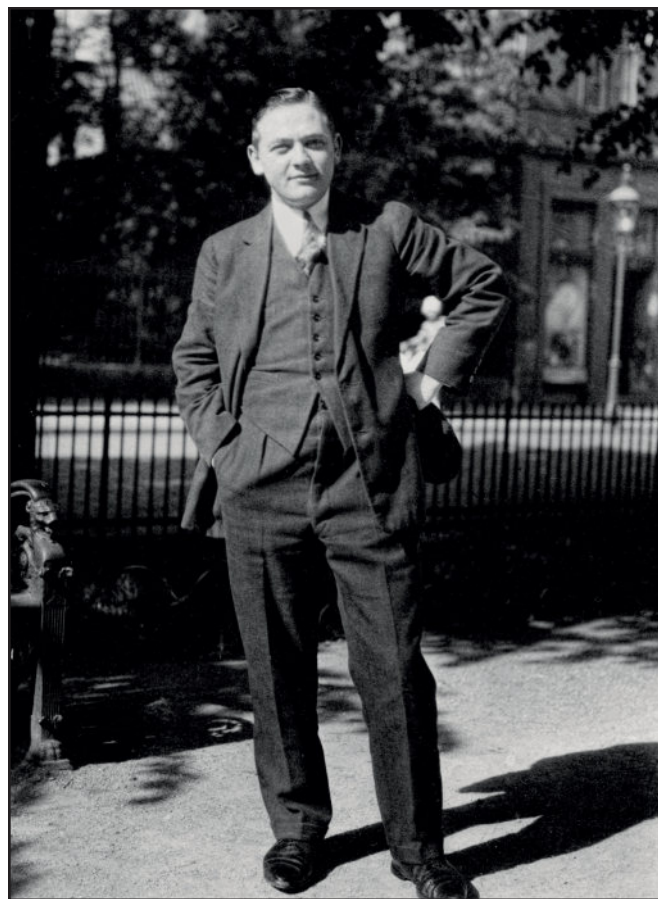
Familien Forsberg i to generationer

Egil Forsberg blev født i 1903 og begyndte i 1917 som lærling hos Budtz Müller i Bredgade 25 i København, hvor han sluttede sin ansættelse som prokurist i 1935. Samme år åbnede han butik i Bredgade 4 og senere åbnede han også som grossist i Store Strandstræde 9, hvor han handlede fotovarer fra importørerne videre til sine kunder, der var fotografer, fotohandlere og institutioner. I 1972 var tiden definitivt løbet fra grossisterne, som kun var et fordyrende mellemlid i forhold til detailhandelen, så grossistvirksomheden måtte lukke. Butikken var derimod sund og den blev overtaget af Carl Erik Poulsen, som da var ansat hos Hother i Palægade 5. Han og hans søn drev butikken frem til lukningen i begyndelse af 1990'erne.

I virkeligheden var den eneste sammenhæng mellem far og søn Egil og Jørgen, at sidstnævnte i et par år efter sin studentereksamen arbejdede i detailforretningen i Bredgade. Herefter i en periode hos Kodak i Paris 1955-56, og så i Magasins fotoafdeling til 1959, indtil han - og konen Lisbeth - rejste til USA, hvor de blev frem til 1965.

Hjemvendt startede Jørgen som importør af fotografisk udstyr. På grund af Danmarks størrelse og udvikling var det vel et naturligt forløb i mange brancher at "sønner følger fædre", - med mindre eller større held. Men i dette tilfælde er der tale om to helt adskilte forretninger, selv om Jørgens inspiration klart må være kommet fra Egil.

Da Jørgen vendte hjem startede han "Københavns Foto Import" KØFI a/s, som han drev indtil 2009 - i alt 45 år. Gennem gode jobs i Amerika var det lykkedes parret at spare en del penge op, så de besluttede at starte med et Import/Agentur firma, som de mente måtte være fremtiden.

Egil Forsberg 1923

Det første og største problem var naturligvis at finde nogle fabrikker i udlandet, som ikke i forvejen var repræsenteret i Danmark. På baggrund af sit gode kendskab til fotobranchen, var det ikke det helt store problem - så der blev skrevet rundt til fabrikker i fotobranchen i hele verden.

De fleste agenturer, som blev opnået, var fabriker, der producerede halv-professionelt udstyr af god kvalitet, men ikke var store nok til selv at åbne filial i Danmark. Det var især teknisk udstyr, som ikke henvendte sig til den almindelige amatør. Køfi's agenturer var f. eks: Kaiser, Cokin, Metz, Cullmann, Hauck, Junghans, Isgus, Glanvill, Cavallo, Cervin, Dacora, Heinrich, Kautex Marguet, Narita, Super sound, Calotherm, Sankor, P.I.T., osv.- i alt ca. 30 forskellige mindre specialfabrikker.

I starten blev firmaet drevet fra familiens rækkehus i Rødovre og efter mange flytninger fra 1995 fra ejendommen Glerupvej 10 - lige i nærheden. Der forblev det indtil 2009, hvor det blev solgt til Lars Holfeldt. Gennem alle årene var firmaet vokset, og havde da seks ansatte og rimelig indtjening opbygget på viden om varen og god service.

Folder til fremkaldte film

Lisbeth og Jørgen Forsberg

Her skal blot nævnes Solvej Jensen, Køfi's blæksprutte, som var med i alle årene, og kendt af mange i branchen.

'Lad os' - Lisbeth og Jørgen Forsberg – 'benytte lejligheden til at takke alle kunder og kolleger for et dejligt liv i fotobranschen, som vi heldigvis nåede at opleve i de relativ gode - og analoge – tider'.

Importører kontra grossister

Importører og grossister var som sådan ikke modstandere, men nærmest led i samme (føde)kæde for hele fotobranschen, hvis udvikling selvfølgelig krævede et forhandler- og distributionsnet, der fungerede. Fotogrossisterne bestod i mange år af firmaer - større eller mindre - der alle var medlemmer af "Foto Grossist" foreningen. De var: Ad. Goecker, E. Jul. Hother, P. Andersen Aarhus, Budtz Møller Odense, Belgisk Import, Heinrich og Poulsen, C.M. Riis Aarhus, Skotner Frederiksberg, H. Hansen og Søn, James Polack, Foto-AV Engros og Egil Forsberg, og hvor mange oprindeligt var inden for kemikalie og farvehandler branchen. Det er værd særligt at nævne Ad. Goecker, som kan føre sin forretningshistorie helt tilbage til

midten af 1800-tallet, hvor firmaet solgte kemikalier og farver. Ad. Goecker eksisterer stadig som det eneste af de 12 takket være familien Christiansens flittige og dygtige ledelse gennem mange år.

Lad os kigge lidt på Danmark – og hvordan det foregik her. Udviklingen gik stærkt – der var jo penge at tjene. Strukturen i Danmark gjorde at de større fabrikker i udlandet åbnede egne kontorer og salgsfunktioner, og de mindre fabrikker solgte i Danmark via importører, der havde ansvaret for distributionen i Danmark. Fotogrossisterne tog sig af distributionen til institutioner og erhvervsliv samt de mindre fotohandlere, der igen tog sig af levering til den almindelige forbruger – dvs. fotograferne og amatørerne. I mange år blev distributionen styret af et system der var baseret på "rabatter" dvs. en grossist fik den største rabat. En stor fotohandler lidt mindre og en lille fotohandler lidt mindre endnu. En fotograf lidt mindre og en almindelig forbruger ingenting! Sådan var der plads til alle. Og det fungerede – hvis ellers aftalerne blev overholdt!

Artiklen er forfattet i tæt samarbejde med Jørgen Forsberg.

Mobilitet i den fotografiske verden

Del 1

Hans Elfelt Bonnesen

Nutidens brugere skænker ikke et kameras vægt og størrelse mange tanker. At tage et billede kræver i 2018 ikke meget mere end at gribe i lommen eller tasken efter en iPhone eller en lignende smartphone.

Som alle ved, har de fleste moderne smartphones nemlig et kamera indbygget, og som tiden er gået, bliver disse mere og mere sofistikerede med dobbeltobjektiver osv. osv. For 162 år siden var den fotografiske verden mere kompliceret, især for den fotograf der ville ud af atelieret, - ud i naturen.

Verdens første krigsfotograf, englænderen Roger Fenton blev udsendt i 1855 af det britiske War Office for at dække Krimkrigen. Han måtte medbringe hele sit udstyr i en hestetrukket vogn, der indeholdt alt, hvad der skulle til for fotografisk at dække begivenheden (Fig.1). Det vil sige ikke blot kamera, men også alt der skulle til for at fastholde optagelsen på en forsvovet kobberplade eller et andet materiale.

Fra smartphonen af i dag og til krigsfotografen i 1855 står vi med de to mest afvigende former for fotografering. Datidens stationære fotografer, daguerreotypisterne var på deres tid nøjagtig lige så dårligt stillet som Roger Fenton i deres arbejde. Det krævede timers forberedelse og særdeles stor nøjagtighed for at nå et godt resultat.

Fig.1 Roger Fentons vagn

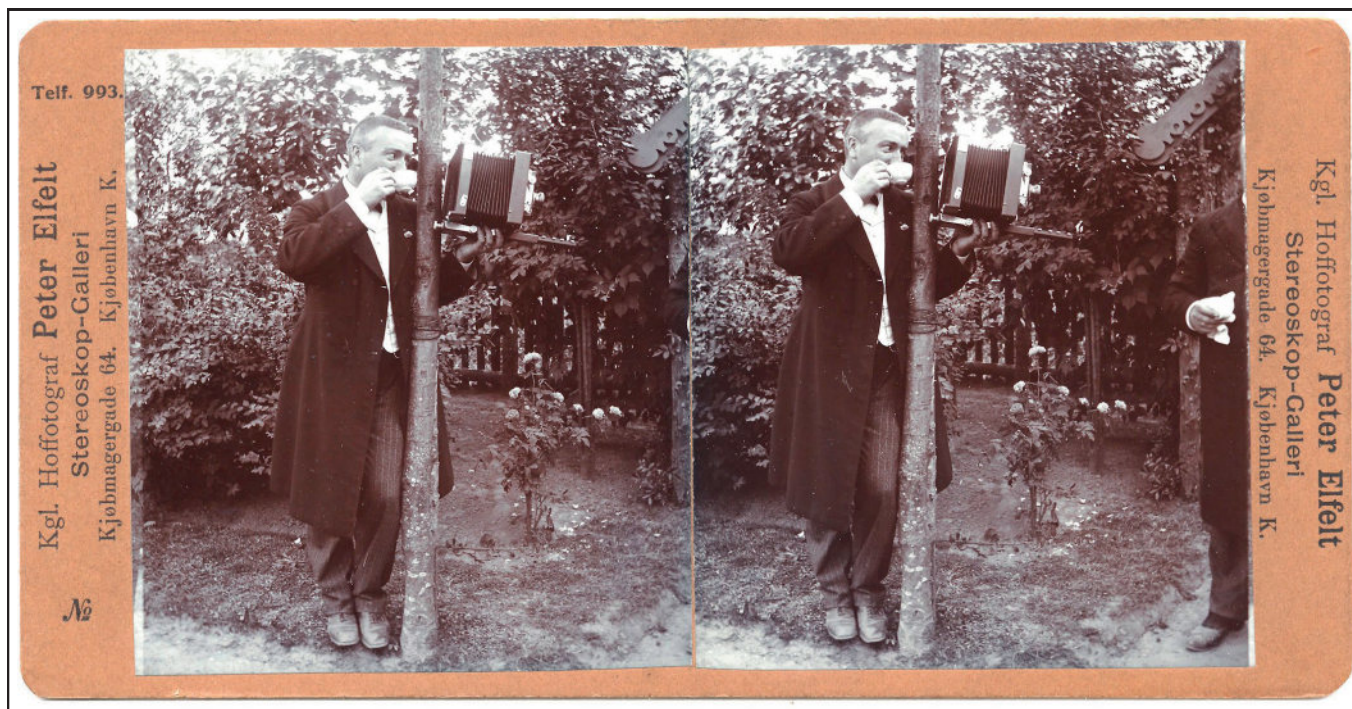
Pladekameraet

Det virkelig store spring i udviklingen skete ved forekomsten af først glasplader (Fig.2) og senere film, der i forvejen på en fabrik var belagt med en langtidsholdbar emulsion bestående af sølvhalogener; materialer der let kunne forarbejdes, dvs. fremkaldes og fikseres. Disse materialer førte igen til en udvikling, hvor de lysfølsomme materialer kunne opbevares og transporteres i færdigladede kassetter. Mobilitetskravet var blevet lettere at efterkomme. Alligevel ser vi billeder af danske fotografer ude på landevejene med en så stor oppakning, at man undrer sig (Fig.3). Lige indtil man gør sig klart, at opladede kassetter og plader måtte medbringes – ud over selvfølgelig kamera og stativ. Netop stativet var afgørende, først og fremmest for at stille skarpt, dernæst fordi optagelser i svindende dagslys eller ved interiører gjorde bruge af stativ uomgængeligt.

Fig.2 Gevapan plader

Fra tid til anden ser man på spillefilm, at en fotograf fra denne tid i aktion. Filmens instruktør har med et snuptag skudt genvej, idet man er vidne til, at fotografen – med kamera på stativ – under

et sort klæde stiller skarpt, slår klædet til side, smiler og tager et billede. Det møjsommelige arbejde med at fjerne matskiven, lukke lukkeren, indsætte kassette, fjerne kassettelåg, spænde lukkermekanismen for så endelig at foretage eksponeringen springes let og elegant over. På den en-

Fig.4 Peter Elfelt "fotograferer".

delige biograffilm ser det enkelt, hurtigt og morsomt ud – i virkeligheden stadig et langsommeligt forehavende.

I Lennart Weber's fine bog "Arven efter Elfelt 2 – nu i Stereo" ser vi på side 78 foroven et eksempel på, hvordan det hele overhovedet *ikke* kan lade sig gøre. Min for længst afdøde bedstefar står her med venstre arm om et træ. I venstre hånd holder han et Nellerød kamera og i højre hånd en kop kaffe. Det er ganske enkelt umuligt at forestille sig, at han er ved at gøre en optagelse. I en let løftet stemning har han i et muntert øjeblik taget et af de fine kameras, åbnet det, og betragter nu billedet – up-side down – på matskiven (Fig.4). Og her ender historien om en optagelse, der aldrig blev til noget. Kun et pjanket øjeblik.

Rejsekameraet

Det næste spring i fotografiens mobilitet blev foretaget da almindelige – læs velhavende – borgere anskaffer sig et "rejsekamera", som man så slæber med sig på ferie (Fig.5).

De tunge glasplader erstattes lidt efter lidt med mere lysfølsomme planfilm, og som det helt store eventyr fremkommer "filmpack's". Her er et antal planfilm fra fabrikkerne samlet i en pakke, hvor hver enkelt planfilm ved et snedigt system skifter plads, når man trækker i et påmonteret kartonstykke (Fig.6). Det fritager stadig ikke fotografen

Fig.3 Hermann Krone på vandring, 1853

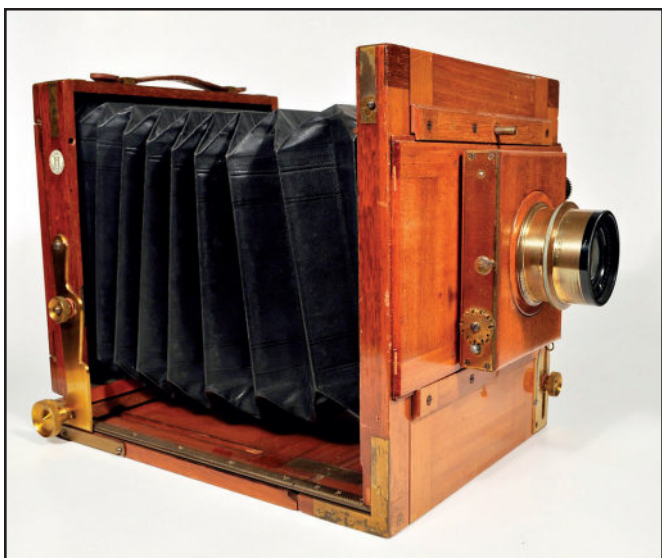

Fig.5 Globus rejsekamera © Kjeld Jensen

for at stille skarpt på en matskive, fjerne den, indsætte "filmpack'en", lukke lukkeren, fjerne kassetlåget, eksponere -- og efter eksponeringen sætte kassetlåget på plads igen. Er man sikker på motivets skarphed, kan man foretage endnu en

eksponering ved blot at betjene vekselsstykket, og eventuelt ændre belysningstid på optagelse nummer to.

Kameras til mindre filmformater leveredes ofte med objektiver, hvor skarphedsdybden er stor. Udviklingen medfører nu, at man på kameraets bundbrædt har anbragt lille afstandsskala, medens en pil på objektivbrædtet gør det muligt at foretage en nogenlunde skarphedsindstilling, især ved optagelser på større afstand. Denne løsning bruges langt op i tiden, og findes fremover på mange af de konventionelle klappkameras, der siden dukker op.

Film i ruller

Det næste store spring ind i mobilitetens verden kommer med rullefilmen. Da fotografiske film fremstilles på gydemaskiner i lange længder og bredder på ca. 1-1,50 meter er det naturligvis nærliggende, at bruge filmen skåret op i smalle strimler og i passende lange længder, men nu rullet op på en træspole (Fig.7).

Fig.7 Merkur rullefilm

Det var her den allestedsnærværende Mr. George Eastman gjorde sit til at udbrede fotografien, idet han allerede i sommeren 1885 udarbejdede sit første rullefilmskamera "The Eastman Detective Camera". George Eastman og hans konstruktør F.M. Cossitt fik patent på det i 1886 og viste det på St. Louis Photographic Convention i juni 1886. Det tog alligevel to år før man var parat til at gå på markedet, og trods kameraets geniale men yderst upålidelige tragt-lukker lykkes det kun at sælge 40 kameraer af de 90 man producerede. Det bliver en streg i regningen, som Mr. Eastman tager ved lære af.

Fig.6 Gevaert filmpack

Næste år, 1887, tager han revanche med introduktionen af "The Kodak Camera", der med sine runde billeder, og fabriks-installeret film rydder markedet, hvor der afsættes 5.000 stk. (Fig.8).

Så stor er succesen, at han inden 1897 har solgt - tæt ved 50.000 kameraer.

Hermed er æraen for rullefilmskameraer – herunder de legendariske Brownie kameraer – indledt, og ruller det nu bare fremad. Ifølge optegnelser bliver det til 511 forskellige kameratyper heraf alene 35 Brownie typer, alene fra Kodak. Fotografien er endelig ved at blive mobil.

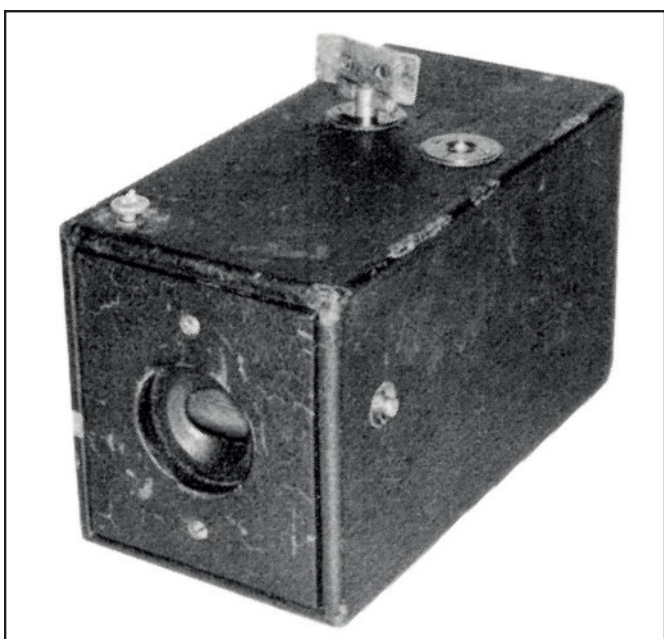
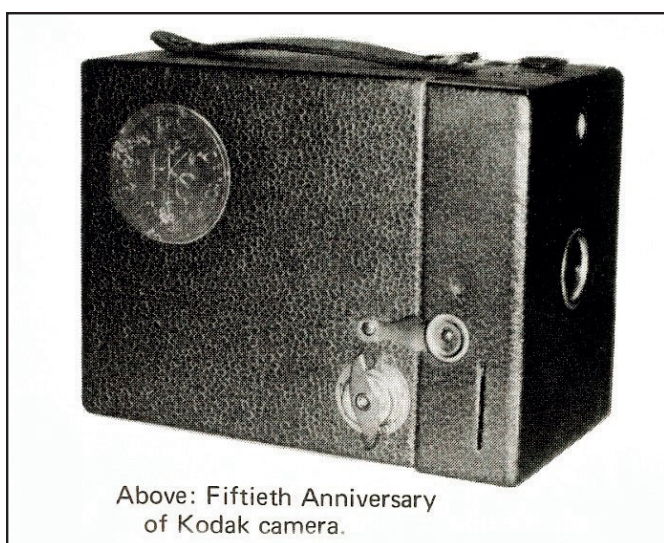

Fig.8 The Kodak Camera

Above: Fiftieth Anniversary of Kodak camera.

Fig.9 Fiftieth Anniversary Kodak Camera

Forøget mobilitet

Lad os ganske kort se nærmere på det at fotografere, og hvordan det forholder sig med mobiliteten. Der er ingen tvivl om, at Eastman gjorde sig store anstrengelser for at udbrede fotografien til menigmand. Hvor alvorligt han gik til værks, forstår man, når man hører, at George Eastman fejrede Kodaks 50 års jubilæum ved at fra 1. maj 1930 til 31. maj at forære ethvert barn der fyldte 12 år i 1930, en Gave-Brownie samt en film. Det blev til 550.000 kameras, en donation som for alvor – midt under den dybeste depression – glædede mange børn og deres forældre. Donationen placerede for alvor Kodak i alle amerikaneres hjerter (Fig.9). En kærlighed der først forsvandt, da Kodak måtte bøje nakken for den digitale fotografi, og for nylig erklære sig konkurs.

Brownie kameraet var – hvor højt elsket det end var blandt menige amerikanere – trods alt ikke synderligt egnet til den mobile verden. Kameraet var og blev et skrummel af en boks, som man enten måtte bære i hånden eller stuve bort i en rummelig taske.

Med rullefilmen havde den mobile fotografi gjort en spændende entre; men den kompakte konstruktion var målet, og Kodak så videre frem. Man havde øjnene stift rettet mod det såkaldte Folding Pocket Kodak Camera, der så dagens lys i 1897. Med de nye mindre film kaldet 105, og med et negativ format på 5,6 x 8,2 cm banede disse kameras vej for den helt almindelige fotomobilitet. Alverdens kameraproducenter kastede sig over klappkameraer, som i mere end et halvt århundrede blev svaret på den mobile fotografi. Min søster, der blev konfirmeret i 1949, fik som sin mest værdsatte gave et klappkamera som gave.

Med på spadseretur

I en smuk flad lædertaske og med sin rem, kunne kameraet nu pludselig tages over skulderen.

På få øjeblikke var kameraet klar til optagelse og med sit røde vindue på bagsiden, kunne man med sikkerhed rulle filmen frem netop så langt, at en ny optagelse kunne foretages. At dette kunne udføres med virkelig sikkerhed skyldtes ikke Eastman, men en vis Mr. Turner havde fået ideen med mellemlægs-papiret kaldet "flex" på hvis bagside de trykte tal kom frem i den røde rude. Ideen var så indlysende god, at Eastman måtte købe firmaet som ejede patentet.

Alligevel skulle det vise sig, at der var andre, og måske mere interessante løsninger på den mobile fotografi. Den fotografiske verden måtte dog holde vejret endnu i nogle år. Mærkeligt nok var det egentlig et spildprodukt fra kinematografien, der jo arbejdede med 35 mm optage- og projektmateriale, der ændrede den fotografiske verden totalt.

Fortsættes i Objektiv nr. 154

Litteratur og billeder

Jim & Joan McKeown: "Collectors Guide to Kodak Camaras"

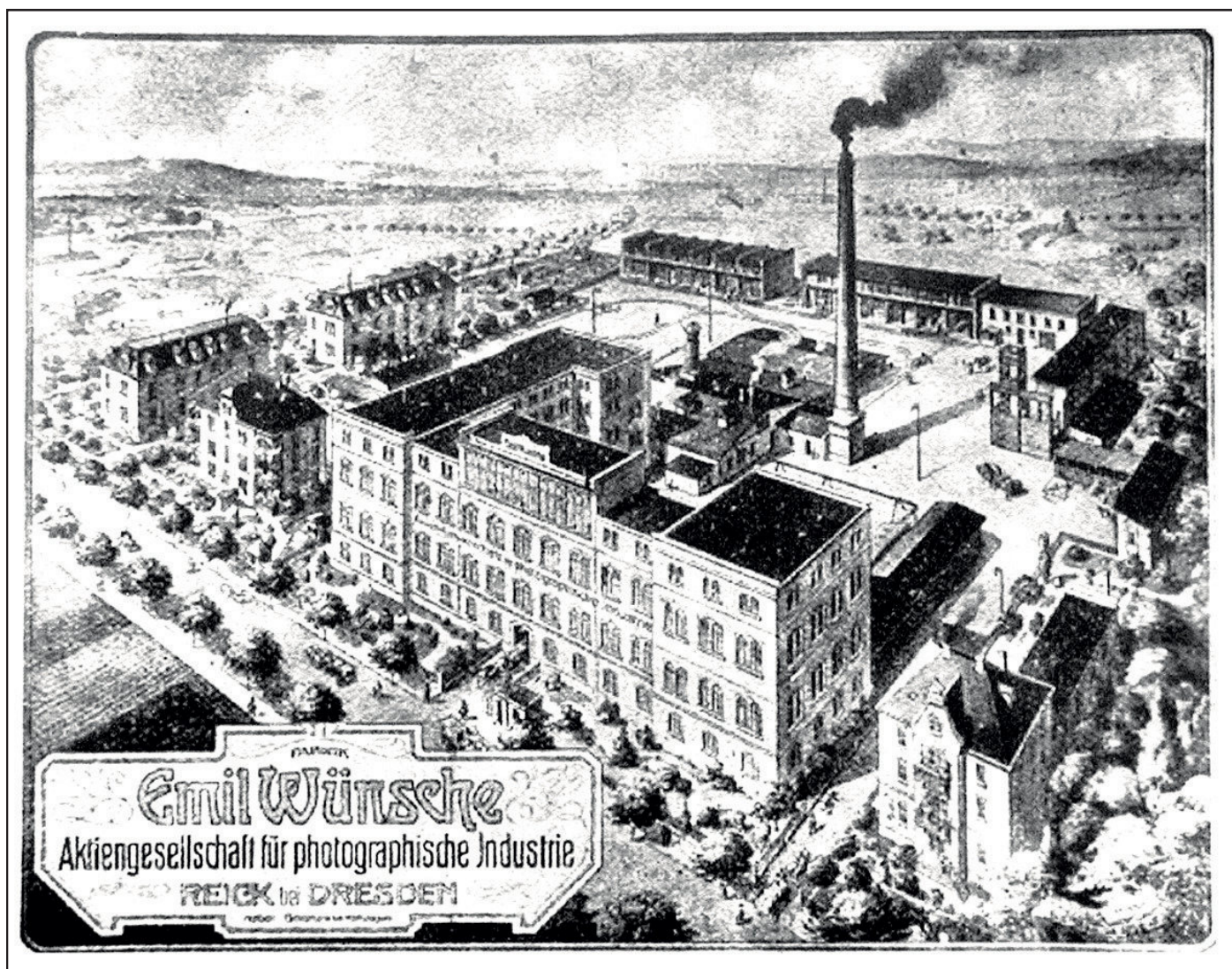
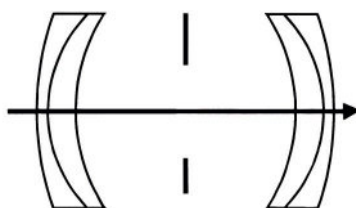
"The Life and Inventions of Edison", a series of 124 articles by A. & W.K.L. Dickson

Cassier's Magazine 3 (nov. 1892 p.3 et seg.)

Wikipedia: Polaroid Corporation

Wikipedia: Eastman Kodak

Vier decennia beeldoverdraacht door Diffusie; Sterckshof, Museum, Deurne, Antwerpen.

Emil Wünschens fabriksbygning fra 1897, senere en del af Ica AG, Zeiss Ikon AG og sidst VEB Pentacon, i dag et moderne uddannelsescentrum. De gamle medarbejderhuse ved siden af står den dag i dag.

Nogle hundrede år gamle klenodier

Klaus-Eckard Riess

På den tid, da de fire nedenfor beskrevne historiske kameraer blev fremstillet, sad Sachsens populære konge Friedrich August III. endnu på sin trone i Dresden.

Det får mig til at betragte **Reicka**, **Lloyd**, **Trix** og **Icarette** som oldeforældre til de senere generationer af Zeiss Ikon kameraer, der optager hylderne i min photographica-vitrine.

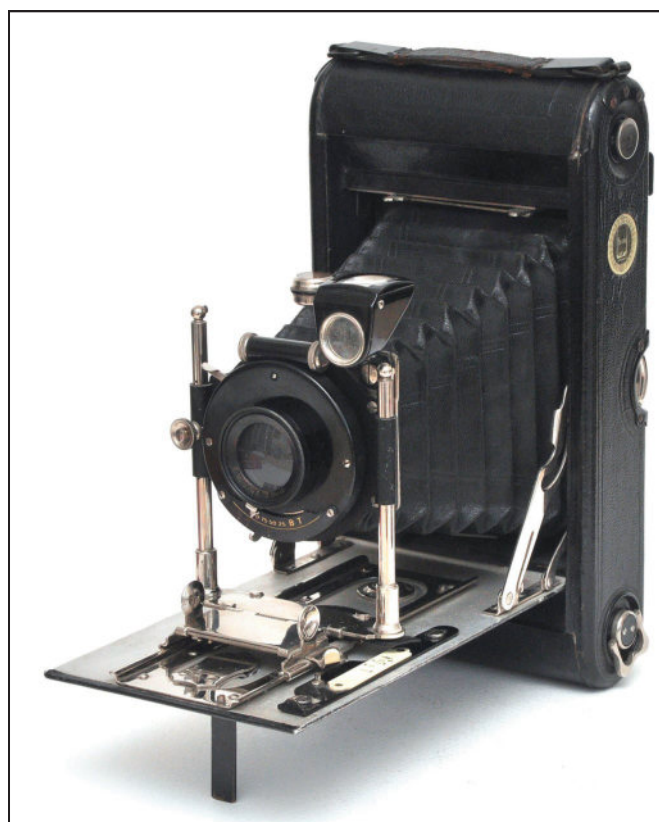
Takket være min baggrund føler jeg for dem en vis samhørighed og familiær veneration.

Emil Wünsche Reika

Det allerførste viste kamera **Reicka** blev engang fremstillet dér, hvor jeg selv i 1953 gjorde min entré i fotoindustrien, nemlig Zeiss Ikons Werk Reick i Emil Wünsches tidligere kamerafabrik fra 1897.

Der er tale om et rullefilmskamera i format 8 x 10,5 cm, som der også kan sættes glasplader i. Den simple automatlukker opviser tiderne 1/100, 1/75, 1/50 og 1/25 sek. samt B og T. Objektivet er et Wünsche Periskop-Aplanat uden angiven lysstyrke og brændvidde. Kun tre blændestørrelser kan indstilles: 12, 24 og 34. Objektivfronten med påmonteret brillantsøger og libelle er til at forskyde både vertikalt og horisontalt.

For at kompensere for fokus-differencen ved brug af enten rullefilm eller glasplade, kan afstandsskalaen anbringes i to respektive stillinger, F for film og P for plade.

Emil Wünsche Reicka, fremstillet 1908.

Af hensyn til fokus-differencen mellem film og plade kan afstandsskalaen forskydes mellem to indstillinger.

Reicka logo, som viser den af Wünsche opfundne U-formede holder til objektivfronten. Dette kamera er dog ikke udstyret med sådan en holder.

Richard Hüttig & Sohn Lloyd

Det andet kamera hedder **Lloyd** og er blevet til hos Richard Hüttig & Sohn på Schandauer Straße 76 i Dresden Striesen. Firmaet blev grundlagt i Berlin i 1862 og udviklede sig efter århundredskiftet til Europas største kamerafabrik.

Også **Lloyd** er et rullefilmskamera i format 8 x 10,5 cm og med mulighed for brug af glasplader.

Automatlukkeren er Hüttigs egen med de pneumatisk regulerede tider 1/100, 1/50, 1/25, 1/5, 1/2 og 1 sek. samt B og T. På objektivet står *Hüttig A.-G. Extra-Rapid-Aplanat "Helios" 1:8 F=130mm No.114957*. Blændeskalaen går fra 8 til 45. Objektivfronten kan forskydes vertikalt og horisontalt og er udstyret med brillantsøger og libelle.

Et lille rouletteret hjul i siden af bundpladen tjener til indstillingen af afstanden, som aflæses på en dobbelt skala, alt efter om man tager billeder på rullefilm eller på glasplade.

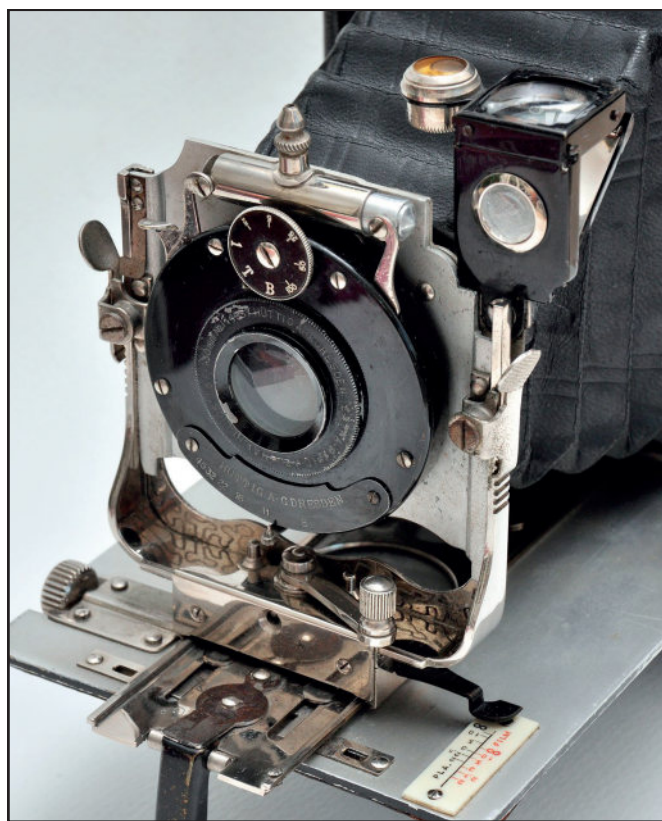

Hüttig Lloyd, fremstillet efter 1904.

Navneplade med pentagrammet som Hüttigs logo, også kaldet drudefod.

Hüttigs fabriksbygning, bemærk at der også er blevet rejst beboelseshuse til firmaets ansatte.

Kameraets front med den pneumatiske automatlukker og den dobbelte afstandsskala på bundpladen.

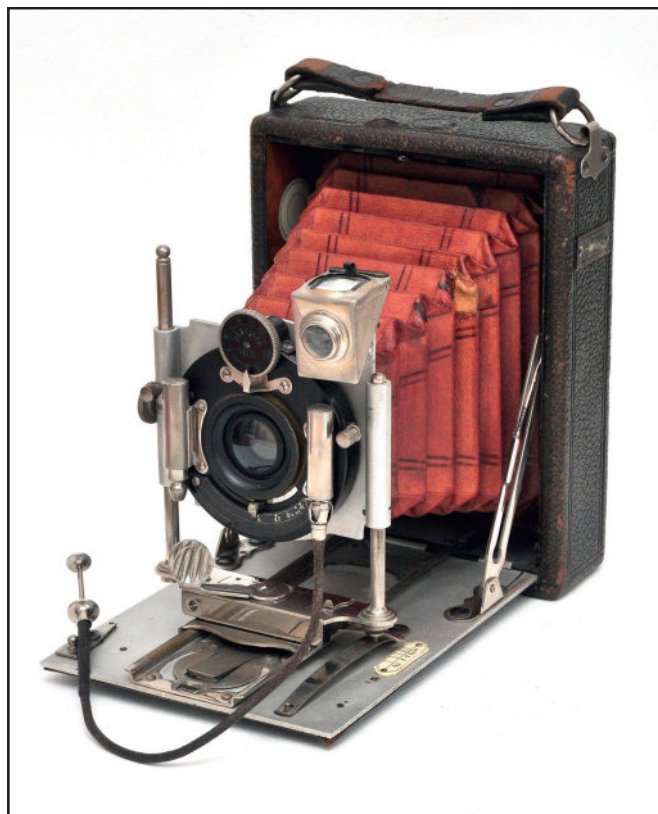
Dr. Rudolf Krügener Trix

Det tredje mere end hundredårige klenodie er et **Trix** fra Dr. Rudolf Krügener's Kamerafabrik i Frankfurt am Main.

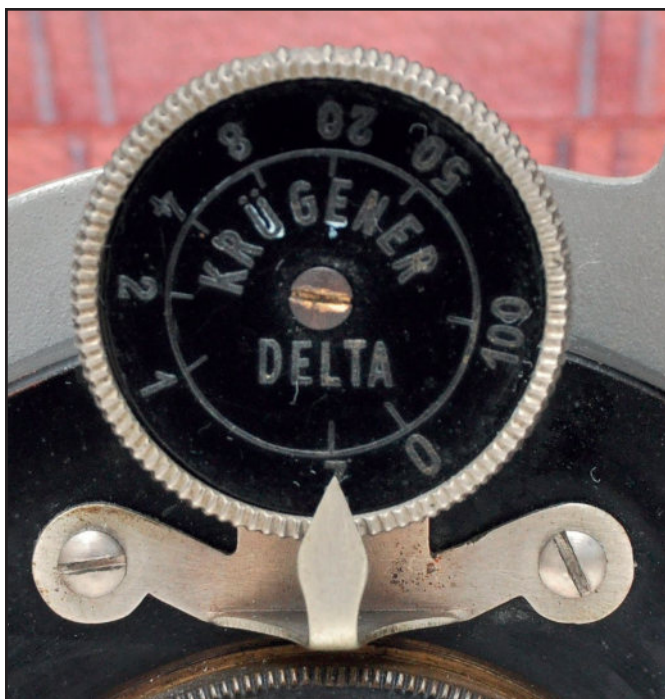
Der er udelukkende tale om et pladekamera i format 9 x 12 cm. Derfor kan kameraet også nøjes med kun én afstandsskala. Afstanden indstilles ved at flytte objektivfronten enten ifølge skalaen eller efter skarpheden på matskiven. På uendeligt bliver fronten låst, men kan frigøres ved tryk på en bladfeder. Billedudsnittet vælges enten ved blik på matskiven eller ved hjælp af brillantsøgeren.

Til opretning af styrtende linjer kan objektivet flyttes vertikalt, hvorimod en horisontal forskydning ikke er mulig.

Lukkeren er et Krügener *Delta* med pneumatisk regulerede tider fra 1 til 1/100 sek. samt B og Z. Udløseren er ligeledes pneumatisk. Objektivet har ingen betegnelse for brændvidde og lysstyrke, dog er der angivet blændestørrelserne 6, 12, 24, 48 og 90.

Krügener Trix, fremstillet efter 1906.

Indstillingshjulet på Krügener Delta lukkeren.

Kameraets front med den pneumatiske Delta lukker.

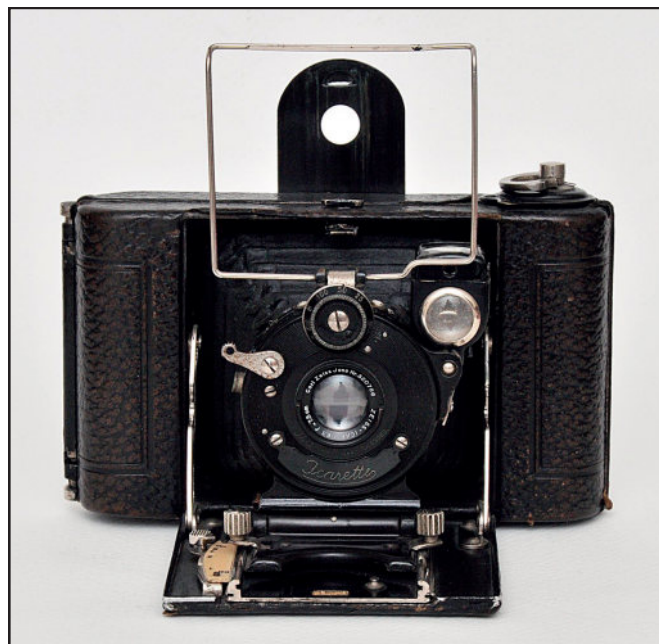
Ica AG Icarette

Fjerde gamle klenodie er rullefilmskameraet **Icarette** i format 6 x 6 cm, som Ica AG i Dresden har fremstillet i 1918. Det sidste fremgår af serienummeret på objektivet, et Zeiss-Icar 1:6,3 f=75cm. Automatlukkeren med tiderne 1/25, 1/50, 1/100 sek. samt B og Z svarer til en Derval lukker fra Alfred Gauthier. Afstandsindstillingen foregår med en knap langs en radial skala ved siden af frontskinnen. Kameraet er udstyret med både rammesøger og brillantsøger. Det skal lige med, at det er blevet solgt af varehuset Illum i København.

Kamerafabrikkerne Emil Wünsche, Richard Hüttig og Dr. Rudolf Krügener fusionerede under Carl Zeiss Jenas ledelse i 1909 og kom til at danne Ica A.-G. i Dresden.

Efter at C.P. Goerz, Heinrich Ernemann og Contessa-Nettel sluttede sig til i 1926, blev firmaet til Zeiss Ikon AG.

Det findes der en mængde litteratur om.

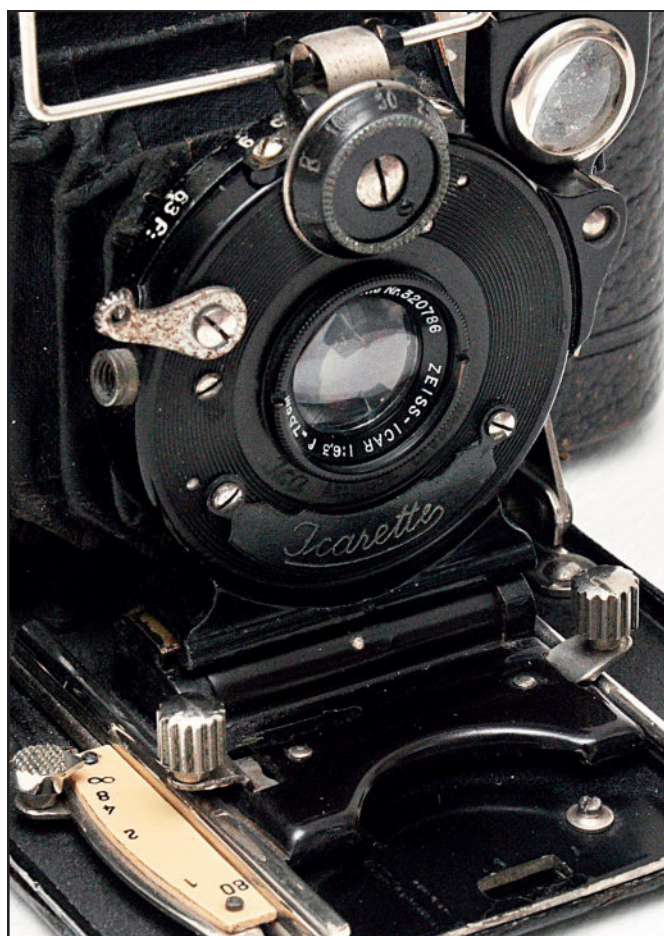
Lommekameraet Icarette fremstillet af Ica AG i 1918.

Icaretten er blevet rakt over disken hos Illum.

Icarette annonceret som de tyske og østrisk-ungarske frontsoldaters foretrukne lommekamera under Første Verdenskrig.

Kameraets front som tydelig viser den radiale afstandsindstilling.

Billedgruppen

Gerhard Ryding

Mødereferater

Torsdag 9. november 2017

Af Lennart Weber

Fra fotografiets barndom

Billedgruppen blev denne aften underholdt på bedste vis af Ann Vibeke Knudsen, der holdt et lærerigt og interessant foredrag om fotografiets barndom. Hun havde kaldt det for "Fra Daguerre til albumin". Og vi kom langt omkring og fik en grundig indføring i de mange spændende processer der blev anvendt til fremstilling af fotografier i tiden før papirbilledet for alvor slog igennem.

Ann Vibeke Knudsen viste et utal af interessante eksempler på danske og udenlandske fotografier fra den tid. Både tidlige kalotypier og et interessant og velkomponeret vitrotypi fra Bornholm, som ejes af Det Kgl. Bibliotek.

Vi fik en spændende gennemgang af en række processer på metal, de tidligere saltpapirbilleder, billeder på voksdug og meget andet. Og Ann Vibeke Knudsen har lagt hele foredraget med de mange PowerPoint plancher på hjemmesiden <http://www.fotohistorie.com/fra-daguerre-til-albumin.html> hvor vi alle kan genfinde de mange detaljer fra foredraget.

Spørgelysten var stor, og det vidnede om stor interesse for foredraget, der igen blev overværet af et fint besøgstal. Vi var 19 fotointeresserede til mødet.

Torsdag 22. februar 2018

Af Jan Rasmussen

Elfelts arv rører på sig

Til billedgruppens første møde i det nye år, var 20 medlemmer mødt op for at høre aftenens foredrag af Lennart Weber.

Lennart indledte med at fortælle at Elfelt er gået ham i blodet, - at det er blevet et livslangt projekt.

Lennart har nu udgivet to store og flotte bøger om Elfelt og hans fotografforretning, men først nu begynder historien.

*Leif Germann og Lennart Weber.
Lysbilledfremføringsrammens funktion undersøges. Pas på fingrene!*

Da den første bog udkom, viste det sig, at det indlagte panoramafotografi kun udgjorde 40% af det oprindelige 360° fotografi, hvorefter manglende negativplader blev fundet frem på Det Kongelige Bibliotek.

Efter den anden bog har Lennart fundet nye ukendte privatfotografier af Elfelt udenfor arkiverne.

Det stadige samarbejde med Det Kongelige Bibliotek, betyder at overblikket og forståelsen af omfanget af bibliotekets store Elfelt-arkiv vokser. Historien fortsætter og vi venter spændt.

Et nyt projekt, Lennart har kastet sig over, er "Nellerødmanden" (Jens Poul Andersen). J. P. Andersen lavede kameraer til Elfelt. Men han lavede også mange andre ting oftest i træ som hovedbestanddel. Sammen med Museum Nordsjælland er Lennart gået i magasinerne for at finde genstande fremstillet af "Nellerødmanden". Også beretnin-

ger om personen J. P. Andersen indsamler Lennart.

Efter en kort "siden sidst" runde, sluttede aftenen med salg af diverse fotografier.

Kommende møder

Torsdag 19. april

Fotografen Emilie Langkjær, v/Andreas Trier Mørch

Foredraget er flyttet fra den 22. marts. Se forhåndstalen i Objektiv nr. 152.

Mødedatoer for efteråret:
27.9. og 25.10.

Björk. © Søren Solkær.

Bog- & Udstillingsomtale

Svend Erik Jeppesen

Dansk stjernefotograf udstiller på Det Nationalhistoriske Museum

Den danske fotograf Søren Solkær har arbejdet professionelt med portrætfotografiet i mere end to årtier. Hans arbejde med kameraet har givet ham international anerkendelse for nærmest ikoniske fotografier og portrætter af nogle af verdens allerstørste personligheder inden for især musikkens verden.

Udstillingen på Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot er en omfattende retrospektiv udstilling med flere end 200 af Søren Solkærs portrætter fra de seneste to årtier.

Udstillingen viser også to helt nye portrætter af EU's konkurrencekommissær Margrethe Vestager og arkitekt Bjarke Ingels.

Søren Solkærs fotografier kan opleves i Prinsessefløjen på Det Nationalhistoriske Museum, Frederiksborg Slot i Hillerød til 15. april 2018.

Fotografier fra Danmarks befrielse udstilles på Frederiksborg Slot

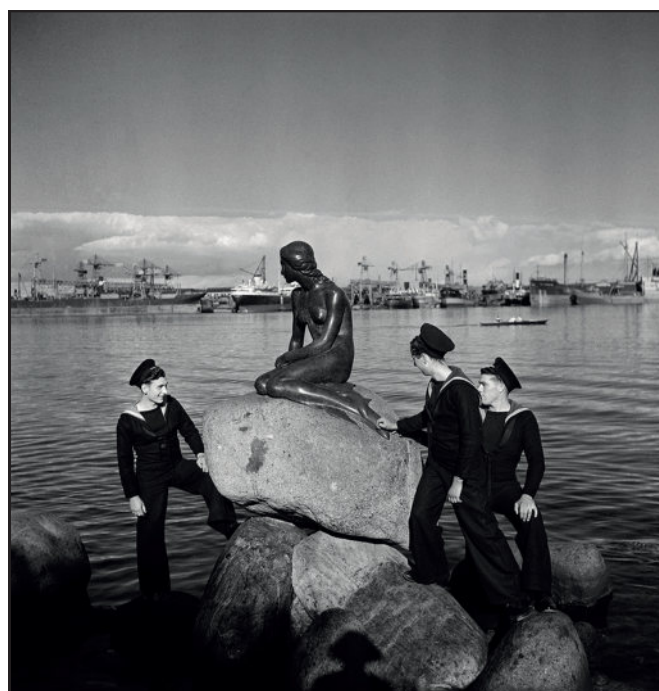
Den amerikanske fotograf Lee Miller arbejdede i 1930'erne som modefotograf for Vogue i Paris. Under Anden Verdenskrig var hun korrespondent for blandt andet LIFE. Efter D-dag fulgte hun de allierede troppers erobring af det europæiske kontinent.

Udstillingen viser de fotos, som Lee Miller optog, da hun i slutningen af maj 1945 kom til Danmark. Her dokumenterede hun glæden i det befriede Danmark, bl.a. flygtnings rørende hjemkomst fra Sverige, britiske soldaters møde med københavnernes og besøg på Amalienborg hos Kronprins Frederik's (Senere Kong Frederik IX) familie.

Udstillingen "Fotograf Lee Miller: Danmarks befrielse, maj 1945" kan opleves på det Nationalhistoriske Museum, Frederiksborg Slot i Hillerød fra 9. marts til 24. juni 2018.

Tom Smitch, British paratrooper and former professional cartoonist gets 'autographitis', Copenhagen, Denmark, 1945. © Lee Miller Archives.

British sailors in Copenhagen Harbour, round the Little Mermaid statue. © Lee Miller Archives.

Medlemsorientering

Møder, foreningsmeddelelser og nyheder

Svend Erik Jeppesen

Landsmøde og generalforsamling Lørdag den 14. april 2018 Forsamlingshuset Østergade 33, 5500 Middelfart

Program:

- 10.00 Loppemarked opstilles og udstillerne hænger deres værker op.
- 10.30 Formanden byder velkommen.
- 12.00 Frokost
- 13.00 Generalforsamling.
Herefter anvisningssalg.
Afslutning, hvor alle deltager i oprydningen.

Dagsorden for generalforsamlingen:

- 1. Valg af dirigent.
- 2. Formandens beretning.
Herunder beretning fra redaktionsgruppen.
- 3. Det reviderede regnskab fremlægges.
- 4. Afstemning om indkomne forslag.
- 5. Valg til bestyrelse.
På valg er:
Jesper Bruus Pedersen, Leif Johansen, Andreas Trier Mørch og Tune Laug.
Alle fire modtager genvalg.
- 6. Valg af 2 revisorer.
På valg er:
Willy Thomsen og Lars Schönberg-Hemme
- 7. Fastsættelse af kontingent.
- 8. Eventuelt.

Dansk Fotohistorisk Selskab Regnskab for året 2017

	2017 Budget	2017 Faktisk	2016 Faktisk
Indtægter			
Indbetalt i året	90.000	80.106	91.955
Indbetalt året før		44.350	39.575
Indbetaling vedr. næste år		-36.475	-44.350
Kontingent for året	90.000	87.981	87.180
Renteindtægter	0	0	0
Annonceindtægter	10.000	6.700	7.600
Tilskud/Sponsorater	0	0	0
Løssalg af Objektiv	0	0	239
Anvisningssalg	15.000	32.032	52.469
Indtægter i alt	115.000	126.713	147.488
Udgifter			
Objektiv	80.000	74.710	72.167
Kontorhold	8.000	11.346	10.569
Best.møder/diæter	6.000	4.903	8.539
Medlemsmøder	25.000	30.452	34.735
Øvrige driftsudgifter	1.000	300	405
Udgifter i alt	120.000	121.711	126.416
Årets resultat	-5.000	5.002	21.072
Egenkapital			
Overført fra forrige år		135.188	114.116
Resultat		5.002	21.072
Egenkapital ultimo		140.190	135.188
Som forligger således			
Danske Bank/Giro		97.634	100.207
Danske Bank Forening		79.031	79.331
I alt indestående		176.665	179.538
Forudbetalt kontingent		-36.475	-44.350
I alt		140.190	135.188

Forslag til vedtægtsændringer

Bestyrelsen foreslår følgende vedtægtsændringer til generalforsamlingen den 14. april 2018:

Ny § 4a:

Nuværende:

§ 4a: Selskabet tegnes af den samlede bestyrelse.

Forslag:

§ 4a: Selskabet tegnes af formanden og mindst 3 bestyrelsesmedlemmer.

Ny opløsningsparagraf:

Nuværende:

§ 10: Ved selskabets opløsning, tilfalder eventuel formue Danmarks Fotomuseum i Herning.

Forslag:

§ 10: "Foreningens opløsning

Foreningens opløsning, kræver, at 3/4 af de repræsenterede medlemmer stemmer herfor på en til formålet indkaldt generalforsamling. Kan der ikke opnås 3/4 flertal, kan bestyrelsen indkalde til ny generalforsamling, der tidligst kan afholdes 5 uger efter.

Der skal i indkaldelsen redegøres for forslaget. På den nye generalforsamling kan foreningens opløsning vedtages af et flertal af de repræsenterede stemmer.

Foreningens eventuelle nettoformue skal efter opløsning udloddes til almennyttige formål, der ligger i naturlig forlængelse af foreningens formål, men som besluttet på den opløsende generalforsamling."

Mødereferater

Torsdag 16. november

Af Tune Laug

Kameraets og fotografiets fremtid

Fotografiet har det rigtig godt – kameraet/hele fotokæden: fotografer, aviser mm. har det skidt. Nogenlunde så kort og kontant indledte fotograf Vagn-Ebbe Kier sit foredrag. Og det var også hans hensigt – at trække linjerne lidt skarpt op. Med den digitale tidsalder og muligheden for at

Mads Mikkelsen. © Søren Solkær.

opbevare fotografier bl.a. i "skyen" – iCloud fotobibliotek – har vi flere billeder i verden end nogensinde, og adgangen til / interessen for billeder ser også ud til at være steget kraftigt gennem de sidste 30 år. Med overgangen til digitale kameraer, og specielt mobiltelefonen, er det blevet meget lettere for alle at tage gode billeder. Som et kuriosum viste Vagn-Ebbe et billede af Daguerres samlede fotoudstyr fra ca. 1839 ved siden af verdens første digitale kamera fra Kodak fra 1975. Udstyret fyldte nogenlunde lige meget, og begge kameraer var ca. 23 sekunder om at tage et billede! Vagn-Ebbe gennemgik, hvordan det siden 1975 er gået rigtig stærkt med udviklingen af digitale kameraer, og mobiltelefonerne. I 1997 kom den første mobiltelefon med kamera, og efterhånden er kameradelen så udviklet, at vi kan tale om et kamera med telefon. Og det kan mærkes på kamerasalget. I løbet af de sidste 5 år er salget af spejlreflekskameraer dalet med 90 %. Og Vagn-Ebbe spår, at de små digitale kameraer til almindelige forbrugere vil forsvinde til fordel for mobiltelefonen. I DFS må vi så trøste os med, at nogle, også blandt de unge, stadig er vilde med analog fotografering (og så har vi jo heldigvis altid mobiltelefonen indenfor rækkevidde hvis ...)

Vagn-Ebbe gav os med aftenens inspirerende foredrag stof til eftertanke, og flere kom med kommentarer og spørgsmål, bl.a. om hvor sikre vi kan være på opbevaringen af fotos i "skyen". Aftenen sluttede som vanligt med "skrotsalg".

Lørdag 9. december
Af Tune Laug

Julemøde, - loppemarked og juleanvisningssalg
Julemødet med loppemarked og anvisningssalg er traditionen tro meget velbesøgt; ligeså dette julemøde hvor mange mødte op i god tid, så der både var mulighed for en god handel og tid til at drøfte alle mulige hjørner af fotografien med hinanden. Kl. 12 blev vi alle budt velkommen af vores formand Sverre Hugo, som erklærede loppemarkedet for åbent og gennemgik dagens program. Kl. 14 gik vi i gang med anvisningssalget, som bestod af et fint mix af "isenkram" og billedsiden, i alt 96 numre. I forhold til de sidste årtiers overgang til digitalt fotoudstyr må man sige at vi, også med dette anvisningssalg fik mulighed for at erhverve flotte julegaver til en yderst rimelig pris. Et enkelt eksempel: I 1980'erne købte jeg et brugt Rollei A 110 i gaveæske med blitz og læderetui, i flot stand, hos Fagfoto på Frederiksberg Alle for godt 2.000 kr. Det var med lidt vemod jeg nu kunne konstatere, at et så fint lille stykke mekanik nu blev solgt for 80 kr.

På billedsiden blev der bl.a. solgt en række Elfelt stereobilleder (stykpris ca. 10 – 20 kr. for de fleste).

Et spændende daguerreotypi med et stort fint fotografstempel på bagsiden, og hvor et par var taget formodentlig foran et landskabstæppe, gik for 440 kr. Det vil være spændende, hvis vi kan få mere at vide om det her i Objektiv. Tak til alle medvirkende for et flot og hyggeligt julemøde, og på gensyn i det nye år.

Torsdag 18. januar
Af Tune Laug

Nikon 100 år 1917 – 2017

Klaus-Eckard Riess gav os med entusiasme og stor indsigt et fornemt foredrag om Nikons hundredårige historie; og halvdelen af tiden, de sidste 50 år, kunne Klaus supplere med sine egne oplevelser i arbejdet for Nikon, bl.a. som servicechef i koncernens danske agentur.

Klaus redegjorde for, hvordan udbruddet af 1. Verdenskrig umuliggjorde de hidtidige leverancer af bl.a. optisk udstyr fra Europa til militært brug i Japan. En svækkelse som det kejserlige imperialistiske Japan absolut måtte gøre noget ved indenfor rigets grænser. Det skete ved dannelsen af Nippon Kogaku K.K. i 1917, med den kejserlige japanske marine som hovedsponsor. Indsatsen blev yderligere forstærket ved, at man åremålsansatte 8 tyske specialister efter verdenskrigens afslutning. Hermed var grunden lagt til en storstilet industrisucces indenfor bl.a. optik, kikkerter, mikroskoper, kameraer og militærudstyr, f.eks. meterstore afstandsmålere.

Interessant er det, at Nikon har leveret objektiver til Canon, inden de selv for alvor fik gang i kameraproduktionen. Alt dette og meget mere har Klaus redegjort for i sin artikel "Nikon – 100 år" i Objektiv nr. 152, december 2017.

Aftenen sluttede med et mindre skrotsalg.

Lørdag 3. februar Middelfart
Af Leif Johansen

Mødet forløb ganske traditionelt. Fremmødet lå på 25 medlemmer – en lille flok, men utrolig hyggeligt og muntert. Vi savnede Bjarnes godtebod, men så blev samtalen blot endnu mere intens ved de andre borde.

Klaus-Eckard Riess havde bygget en miniudstilling op om Carl Zeiss Jena's kamera Werra og ikke mindst om de helt specielle politiske forhold i DDR omkring egnsudviklingsprojektet "Werra". Klaus fortalte om denne historie i et lille foredrag op til frokosten.

Vagn-Ebbe Kier i Middelfart

Det menneskelige bag teknikken

Efter den traditionelle gode frokost holdt fotograf Vagn-Ebbe Kier et inspirerende causeri omkring fotografiet fra Christian 8. og Daguerre frem til Vagn-Ebbe Kiers eget liv. Det var en fortælling om fotografens arbejde og om kameraer og teknik, men alt sammen i det gode billedes tjeneste. Der blev både stillet skarpt og uskarpt på motivet. Vi fik en forståelse for, hvorfor kostbart tysk Leitz-udstyr kan være redskabet til det bedste billede for fotografen og hans kunde.

Teknikken kan klare meget, ja selv en acceptabel lyssætning, men stadig er det personen og dennes valg og kunnen, der bag ved alt det tekniske skaber det endelige billede. En dejlig fortælling, der engageret viste os, hvorfor fotografiet kan blive kunst på sine egne betingelser.

Stort bifald til Vagn-Ebbe Kier.

Efterfølgende var der et ikke stort, men gemytligt skrotsalg. Der er vist blevet ryddet grundigt op nogle steder, medens andre har fået øget rodet. Det er med skrotsalg som med rengøring – vi flytter nullermændene.

Torsdag 15. februar
Svend Erik Jeppesen

View-Master

Bjarne Lauder, der er en af Danmarks største kendere og samlere af de runde View-Master hjul og de tilhørende betragtere, øsede denne aften af sin særdeles omfattende viden om alt, hvad der har med View-Master at gøre.

Bjarne fortalte historien om, hvordan det hele startede i USA. Ideen til View-Master kom fra den tyske emigrant William B. Gruber, der tilfældigt mødte Edwin Mayer, direktøren for Sawyers Photographic Services, og forelagde ideen for ham. Da Sawyers manglede fornyelse af sine noget traditionelle produkter, blev der hurtigt etableret et partnerskab mellem de to – og så kørte det ellers derudaf. – bl. a. takket være den superskarpe Kodachrome farvefilm, som var blevet introduceret på markedet få år tidligere. Den første fabrik, i Oregon, startede produktionen allerede i 1939 og systemet blev præsenteret for offentligheden på World Trade Fair i New York senere i 1939. Virksomheden voksede år for år med nye fabrikker i Belgien, Australien, Frankrig og endog i Indien. Salget toppede i slutningen af 1960'erne. Herefter gik det ned af bakke, - View-Master mistede sit oprindelige formål og udviklede sig gradvist til legetøj.

Bjarne fortalte om de forskellige typer af View-Master hjul lige fra de første "Gold Label" hjul, nummerkoder og rækkefølge for single hjulene. Også de ikke-originale hjul blev behørigt omtalt, hvor Meopta i Tjekkoslaviet var storleverandør af disse, - godt beskyttet bag jerntæppet. Også hele rækken af View-Master betragtere, kameraer og projektorer blev gennemgået og beskrevet.

Blandt de mere kuriøse billedhjul som blev fremstillet af Sawyers, berettede Bjarne Lauder om en kæmpe ordre fra det amerikanske forsvar på hjul til oplæring i artillery spotting og aircraft identification under 2. Verdenskrig. Det var ikke dog helt nemt at gennemføre denne ordre, da det var kendt at Gruber havde en fortid som tæt knyttet til nazipartiet i Tyskland og hans umiddelbare deltagelse derfor var uacceptabel. Oprettelse af et supplerende firma løste problemet. En anden interessant produktion var udarbejdelsen af "Stereoscopic Atlas of Human Anatomy", der blev udarbejdet i årene 1952 – 1962, og omfattede 23 bind med i alt 221 View-Master hjul.

Bjarne Lauder.

Og som kuriosum er der "den hellige gral", hjul nr. "1305". Dette hjul indeholder optagelser fra Præsidents Kennedys besøg i Irland juni 1963, og kom ud på markedet to dage før Kennedy blev myrdet, hvorefter hjulet straks blev trukket tilbage fra salg. Måske det mest sjældne View-Master hjul overhovedet, der i dag handles til 3 – 4.000 \$.

Et meget interessant og inspirerende foredrag, som forsamlingen kvitterede for med stor applaus.

Gretchen Jane Gruber: "View-Master", The Biography of William B. Gruber.

Harry zur Kleinsmiede: "View-Master Reels and Packets", A Collector's Guide.

Volume 1: World Travel

Volume 2: USA and Canada

Volume 3: Showtime and Education

Supplement to the Three Volumes

Index to the Four Volumes

Brad & Julie Welsch: "Collectable View-Master", An Illustrated Reference and Value Guide.

Keith Clatworthy: "The Collectable Stereo Viewers Guide".

John Waldsmith: "Stereo Views", An Illustrated History & Price Guide.

OBJEKTIV

har internationale forbindelser

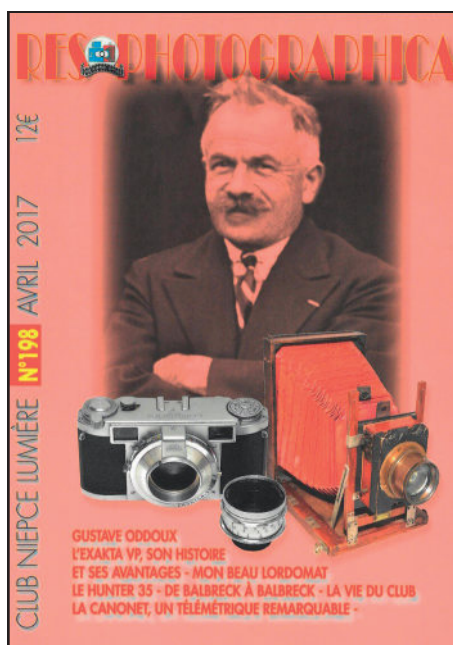
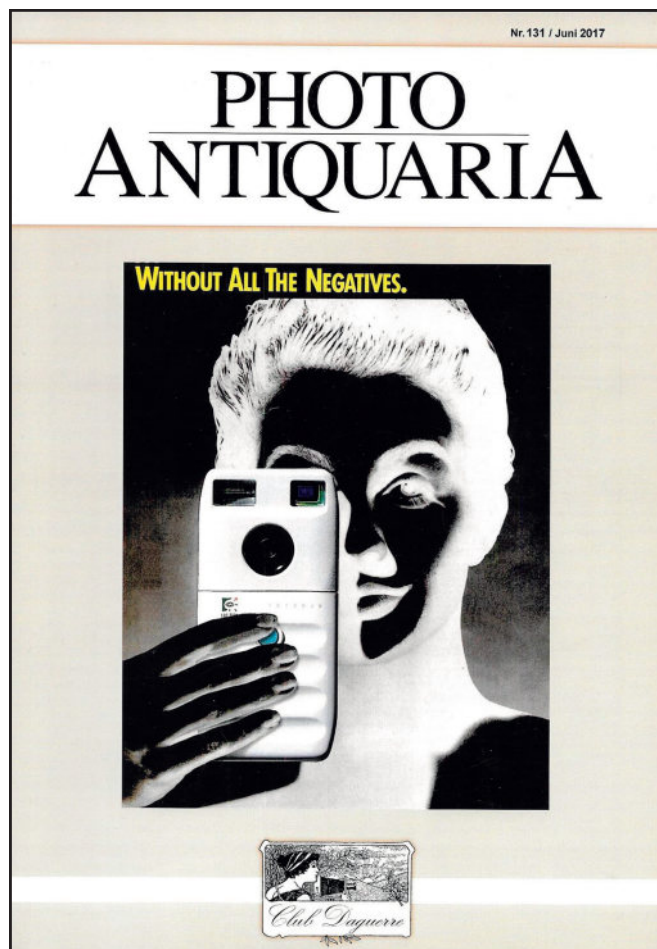
Af Klaus-Eckard Riess

Gérard Bandalier, præsident af den franske Club Niépce Lumière og redaktør af dennes tidskrift **Res Photographica**, sætter stor pris på de efterhånden ca. 40 artikler fra OBJEKTIV, som François Marchetti har oversat. Det er især Klaus' artikler og François' udsøgte sprogbehandling, som værdsættes af de kultiverede franskmænd.

Også Rudi Hillebrands populære tidsskrift **Photo-Deal** har i løbet af 2017 og tidligere bragt flere artikler fra OBJEKTIV, som Klaus enten selv har skrevet eller har oversat.

Ligeledes har det tyske **Photographica Cabinett** megen glæde af forbindelsen til Dansk Fotohistorisk Selskab. Til tidsskriftets nr.71 af december 2017 har Peter Kemper forfattet en udførlig artikel om stereofotografi, hvortil Peter Randløv har stillet adskillige billeder af JPA kameraer til rådighed. I samme udgave kan tyskerne læse en artikel af Klaus om Jens Poul Andersen og studere de mange billeder, som dokumenter Nellerødmandens håndværksmæssige kunnen.

Vi bytter også tidsskrift med det fine tyske **PHOTO ANTIQUARIA**, som bliver udgivet af *Club Daguerre*.

Webmaster Leif Johansen søger

Selskabets webmaster

Leif Johansen

søger en person til at hjælpe sig med hjemmesiden.

Han søger en person, som bl. a. kan sættes ind i, hvordan hjemmesiden er opbygget og fungerer.

Henvendelse:
leif@dagnyleif-johansen.dk

Nye medlemmer

Torben Heeris
Klintingvej 124
6830 Nørre Nebel

Poul Ærenlund
Tryggevej 156
2700 Brønshøj

Dødsfald

Vort mangeårige aktive medlem af fotohistorisk selskab, Ole Mortensen, sov stille ind 6. januar 2018 i en alder af knap 87 år.

Ole var en engageret og ivrig samler af ældre kameraer af bl.a. mærket AGFA.

Æret være hans minde.

Hermed indbydes medlemmerne af Dansk Fotohistorisk Selskab til en

venskabelig kappestrid

om hvem der kan lave den flotteste, sjoveste eller mest interessante ophængning af gamle (eller måske nye) fotografier på den kommende generalforsamling i Middelfart den 14. april 2018.

Tanken er, at disse monteres på et stykke karton på max. størrelse A1 dvs. 60 x 82 cm. og viser en bestemt egn, fotograf, epoke, teknik, genstand eller begivenhed – det være sig transport, militær, bryllupper – eller hvad som helst, blot de indeholder et fælles tema.

Hensigten er at skabe mere festivitas omkring vores årlige landsmøde og forhåbentligt også til en god sludder om både dette eller hint med afsæt i ophængningerne. I løbet af dagen stemmer de fremmødte om hvem der er vinderen, hvor præmien ikke udgøres af usselt mammon, men kunne være en nærmere omtale af samleren og vedkomnes særlige interesser i det næste nummer af Objektiv.

Bestyrelsen

Vedrørende kommissionsbud til anvisningssalg!

Bestyrelsen har vedtaget, at kommissionsbud kun kan modtages, hvis køber selv sørger for afhentning af købte varer.

Dette gælder fra og med april-auktionen.

Deadline

for indlevering
af stof til Objektiv

April
1. marts

September
1. juli

December
1. november

NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590
www.njalfoto.dk

Goecker for shooters

www.goecker.dk

Butik i København: Hejrevej 37 - 2400 København NV
Butik i Aarhus: Sindalsvej 37 - 8240 Risskov
Tlf: 3582 1100

Anvisningssalg

Leif Germann Jensen

Anvisningssalgslisten til lørdag, d. 09.12.17 i København

Anvisningssalgslisten sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for tredjemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene
tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk
Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Voigtlander Vito B, m. Color-Skopar 3,5/50	20	
2	Nikkomat FTN (sort) uden objektiv	50	
3	Zeiss Ikon Ikonta (523/16), m. Tessar 3,5/75 og Synchro-Compur	140	
4	2 objektiver til Pentax: Pentax-M 2,8/28 + Soligor Zoom-Macro 3,8-5,3/35-140	70	
5	Mickey Mouse betragter med Disney billeder	60	
6	Canon zoom Lens FD 5,6/100-200 + Canon Lens FD 2,8/28 S.C. + Tube FD 25	30	
7	Daguerreotypi, kvinde.	350	150
8	Dechert "Canon Rangefinder Cameras 1933-68" og Shell "Canon Compendium"	50	
9	Rollei 16	110	
10	Minolta 16QT, med flash MG-S og manual	40	
11	Holmes stereoskop (træ)	120	
12	185 stk. udenlandske stereobilleder ("Neue Phot. Gesellschaft" og andet)	80	
13	Yashica-Mat, m. Lumaxar 3,5/80	170	
14	Olympus OM-1, m. G.Zuiko 1,4/50	320	
15	Pentax Spotmatic SP, m. Super-Takumar 3,5/28 + 1,8/55 + 3,5/135 + 4,0/200	320	
16	Asahi Pentax ES, m. Vivitar Auto Telephoto f.5,6/400	50	
17	Zorki-4, m. Jupiter-8 f.2/50	130	
18	Minolta SRT-100X, m. Sigma Zoom Master 3,5-4,5/35-70	20	
19	Minolta X-300, m. Soligor Tele-Auto 5,6/300	20	
20	Ihagee Exa (1952), m. Jena Tessar 2,8/50 + Jena S 4/135	70	
21	Exakta Varex Iib, m. Jena Pancolar f.2/50, Jena 4/135 og lupseger	130	
22	Ihagee Balgennaheinstellgerät + Ihagee Diakopiervorsatz	60	
23	Exakta Varex Iib, m. Jena 2,8/35 og BT	160	
24	Jena Flektogon 2,8/35 med læderetui + Jena Flektogon 4/20 (med haze)	280	
25	Fotobog: "Exakta Cameras 1933 - 1978"	80	
26	Kodak Retina I (type 148), m. Ektar f.3,5/5cm. og Compur	20	
27	Kodak Retina II (type 011), m. Xenon f.2/5cm. og Compur-Rapid	20	
28	Kodak Retina Iia (type 016), m. Xenon f.2/50mm., Synchro-Compur og BT	40	
29	Canon FT-QL, m. Sigma 2,8/18mm. med indbyggede filtre	170	
30	Canon AE-1, m. Canon FD 3,5/135	50	
31	Æske med Canon Bellows FL + Canon Slide Duplikator + Canon FL f.1,8/50	220	
32	Canon TX, m. Canon FD f.1,8/50 S.C.	10	
33	Ihagee Exa Ia, m. Meyer Primotar 2,8/50 og BT	110	
34	Ihagee Exa Iib, m. Meyer Domiplan 2,8/50	10	
35	Emil Busch Rathenow Aplanat No.3 messingobjektiv m. trækasse og stikblænde	380	
36	Rollei 35 TE (sort), m. Tessar 3,5/40 og etui	500	+
37	Daguerreotypi i træ-æske	400	440
38	Voigtlander Bessa II, m. Color-Heliar 3,5/105, kontursøger, modlysblænde, taske	2000	1500
39	Nellerød-stereoskop, mærket: JPA 65M/M	2500	2000
40	18 stk. tidlige stereobilleder, flest fra Storbritannien	180	210
41	17 stk. Eifelt stereobilleder, Brügge + Europa	170	150
42	17 stk. Eifelt stereobilleder, Sydhavsoer	150	150
43	8 stk. Eifelt stereobilleder, Sejskibe	150	130
44	13 stk. Eifelt stereobilleder, Norden med bl.a. Færøerne	150	130
45	7 stk. Eifelt stereobilleder, badning ved Kullen	100	100
46	26 stk. Eifelt stereobilleder, Kina, Japan, Saigon	260	150
47	15 stk. Eifelt stereobilleder, diverse Danmark	150	150
48	16 stk. Eifelt stereobilleder, badende børn	320	800

Anvisningssalgslisten til lørdag, d. 09.12.17 i København

Anvisningssalgslisten sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for tredjemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon eller skriftligt til anvisningssalgslederen: Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene
tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk
Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	16 stk. Eifelt stereobilleder, bade/strandbilleder	320	340
50	14 stk. Eifelt stereobilleder, diverse Europa	140	90
51	10 stk. Eifelt stereobilleder, badepiger	400	250
52	10 stk. Eifelt stereobilleder, badepiger	400	260
53	13 stk. Eifelt stereobilleder, badepiger	480	400
54	43 stk. Eifelt stereobilleder, museumsbilleder	250	100
55	15 stk. Eifelt stereobilleder, badepiger	500	300
56	17 stk. Eifelt stereobilleder, badepiger	500	300
57	Rolleiflex SL M sort+3 orig. obj.+orig. bælgedstyr (flot)	1500	+
58	Voigtlander Superb (6x6), 1. model (1933) m. Skopar 3.5	1000	+
59	Voigtlander Bessa II (6x9), m. Color-Skopar 3.5 (flot)	1500	+
60	Voigtlander Vitessa, m. Color-Skopar 3.5 +BT (flot)	600	480
61	Kowa/SIX (6x6) m. orig. obj. Kowa 2,8/85 (meget flot)	1200	+
62	Russisk Leica II firbenskin, ukomplet, kun til pynt	140	
63	Nikon Coolpix 950, m. Nikon Wide Converter WC-E63	(OK)	150
64	Minolta XE-5, m. MC Rokkor-PF 1,7/50	(OK)	50
65	Diastar la, m. Xenar 2,8/45		110
66	Praktika FX, m. Jena Tessar 3,5/50		50
67	Akarelle, m. Xenar 3,5/50 + Xenagon 3,5/35 + Xenon 2/50		160
68	Kodak Signet 35, m. Ektar 3,5/44 og BT		50
69	Rolleiflex T1, m. Tessar 3,5/75, lysmåler samt BT		420
70	Contax II, m. Sonnar 1,5/5cm. (uoriginal synkronisering)		550
71	Voigtlander Vitessa, m. Color-Skopar 3,5/50, modlysblænde og BT		170
72	Voigtlander Bessamatic, m. Color-Skopar 2,8/50		20
73	Voigtlander Prominent I, m. Ultron 2/50 og modlysblænde		550
74	Rollei A110, i org. gaveæske med blitz og læderetui		80
75	Yashica Mat-124 G (6x6 TLR), m. Yashinon 3,5/80 og BT		650
76	Pentax MV1, m. Pentax-M 2,8/40 og Winder		50
77	Nikon EM, m. Nikon Series E 1,8/50		50
78	Nikkomat FTN, m. Chinon 2,8/35		50
79	Verascope Richard Stereoscope, m. danske glas-stereodias (4,5x10,5cm.)		220
80	Unis France Stereoscope, m. mange glas-stereodias (6x13cm.), bl.a. biler		550
81	Exa II, m. Meyer Telemegor 5,5/250		30
82	Retina II (type 142), m. Xenon 2,8/5cm. og BT	(flot)	130
83	Kodak Retina Reflex (type 025), m. Xenon-C 2/50, modlysbl., filtre og BT	(flot)	220
84	McKeown Pice Guide to Cameras 1987-88		90
85	Canon AT-1, m. Canon FD 1,8/50	(uden batteri)	10
86	Canon FD 2,8/28 vidvinkel + FD 3,5/135 tele + FD 4/200 tele	(alle med etui)	10
87	Pentax ME Super, m. SMC Pentax-M 2/50		160
88	Pentax ES II, m. Takumar 1,8/55 + Takumar 3,5/135		210
89	Pentax K1000, m. SMC Pentax-M 2/50 + SMC Pentax-M 2,8-4/40-80 zoom		70
90	Zeiss Ikon Contina, m. Pantar 2,8/45 + Zeiss Ikon Tenax, m. Tessar 2,8/50		10
91	Canon ION Still Video Camera RC-251, i org. emballage med tilbehør		30
92	Canon Digital IXUS 70, med lader, brugsanvisning, SD-card m.m.	(OK)	80
93	FED-2, m. Industar I-26M 2,8/52		50
94	FED-3, m. Industar I-61 2,8/53		50
95	FED 1 (Nø105486), m. Fed 3,5/50		200
96	Retina IIIC, m. Xenon 2/50 (lukker sløv)		420

Anvisningssalget 09.12.17 i København

REGNSKAB:

Hammerslag i alt: 18.030,00 kr. fordelt som:

Hammerslag, benefice-lot 1 - 6:

370,00 kr.

Til DFS: 370,00 kr. + 12,5%:

416,25 kr.

Hammerslag, lot 7 - 96:

17.660,00 kr.

Heraf 25% til DFS:

4.415,00 kr.

I alt til DFS:

4.831,25 kr.

10. december 2017

Leif Germann Jensen

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 14.04.18 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der har lagt kommissionsbud. Kommissionsbud accepteres kun, hvis køber selv arrangerer afhentning. Den, der afgiver bud for tredjemand, hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon og e-mail til anvisningssalgslederen:

Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene

tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	McKeown's Price Guide to Antique & Classic Cameras 2001-2002 (11. Edition)		
2	View-Master stereoscope med 4 reels og box		
3	ICA mahogni-stereoskop med glas-stereobilleder (4,4x10,6cm)		
4	Voigtlander Prominent I, m. Ultron 2/50, modlysblænde og kontursøger		
5	Zeiss Ikon Cocarette 210, m. Frontar 9/12cm.		
6	Zeiss Ikon Contaflex I (Version 1) og Zeiss Ikon Contaflex III (begge med Tessar)		
7	Zeiss Ikon Contina IIa (med Novar) og Zeiss Ikon Contina Matic II (med Pantar)		
8	Leica mini zoom, m. Vario Elmar 35-70		
9	Zorki-1 (E), No. 55130391, m. Industar-22, 3,5/5cm.		
10	Kodak # 2, Bulls Eye, 1898 Model		
11	Kodak # 2, Bulls Eye Special, 1899 Model		
12	Kodak # 1, Brownie + BT		
13	Kodak # 2 model B folding pocket Brownie + BT		
14	Anso Actus		
15	Bælg-apparat: R. Lechner, Wien		
16	Stereoskop, Brewster type		
17	Canon Demi, m. canon f:2,8/28 (halvformatkamere)		
18	EXA 1b, m. Meyer Domiplan f:2,8/50 og skaktsøger		
19	Kodak Junior 620 (art-deco), m. Kodak-Anastigmatf:7,7/10,5cm. og BT		
20	Canon FT QL, m. Cano FL f:3,5/35		
21	Canon TX, m. Canon Macro FL 3,5/50, FL 2,5/35, FL 2,5/135 og Life Size Adapt		
22	2 objektiver: Canon FD f:2/35 og Canon FD f:3,5/35 S.C.		
23	Ontobloc II, m. Berthiot f:3,5/50		
24	Zorki-4, m. Jupiter-8 f:2/50		
25	Olympus OM-1 MD, m. F.Zuiko f:1,8/50, Tokina f:3,5/200 og Flash T20		
26	Minolta SR-1, m. Minolta lysmåler og Rokkor-PF f:2/55		
27	Olympus 35SP, m. G.Zuiko f:1,7/42		
28	Nikon Coolpix S 203, m. lader, akku, hukommelseskort m.m. OK		
29	Canon Powershot G2, m. lader, akku, hukommelseskort OK		
30	No.2-A Folding Autographic Brownie, m. griffel og BT (som nyt)		
31	Kodak Vestpocket Autographic, m. griffel		
32	Kodak Retina I (type 118), m. Xenar f:3,5/5cm. og Compur Rapid		
33	Kodak Retina IF +Retina Automatic I +Retina Automatic II +Retina Automatic III		
34	Asahi Pentax SV (krom), m. Super-Takumar f:1,8/55 og Takumar 3,5/135		
35	Asahi Pentax K1000, m. SMC Pentax-M f: 2/50 og brugsanvisning		
36	Asahi Pentax SP1000, m. SMC Takumar f: 1,4/50		
37	Asahi Pentax MX, m. SMC Pentax-M f:1,7/50 + f:3,5/135 + Winder MX		
38	Asahi Pentax ME, m. SMC Pentax-M f:2/50		
39	Asahi Pentax A3, m. SMC Pentax-A f:1,7/50 og Pentax AF201Sa flash		
40	8 stk. Elfelt stereobilleder (badepiger)	250	
41	8 stk. Elfelt stereobilleder (badepiger)	250	
42	Zeiss Ikon Contina IIa (527/24), m. Novar-Anastigmat f:3,5/45 og Prontor-SVS		
43	Yashica Mat-124 G (6x6 TLR), m Yashinon 3,5/80 og BT		
44	McKeown's Price Guide 1995-1996 (Ninth Edition)		
45	Johan Wilsberg: "Kamerakavalkade gennem 150 år"		
46	Kate Rouse: "Classic Cameras" + Zeiss Contax Repair Manual Models II & III		
47	Teknisk Institut Hellerup: "FOTO", I-II-III-IV		
48	Nikon F-801, m. Nikon Series-E Zoom f:3,5/36-72mm		

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 14.04.18 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der har lagt kommissionsbud. Kommissionsbud accepteres kun, hvis køber selv arrangerer afhentning. Den, der afgiver bud for tredemand, hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon og e-mail til anvisningssalgslederen:

Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene

tlf. 30 61 71 45 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Leica Z2X, m. Vario Elmar 35-70 og taske		
50	Panasonic Lumix DMC-FZ10, m. Vario Elmarit 2,8/6-72 + lader + huk.kort m.m.		
51	Mange gode fotobøger, ca.12 stk.		
52	Exakta kameraer plus diverse gode sager.		
53	Skrotkasse med blandet indhold, småfiloptagere m.m.		
54	Diverse filtre, nye og brugte.		
55	Ubrugte glasnegativer, Kodak, Agfa, Ilford m.m.		
56	Franka Solida III (Made in Germany, US-Zone), m. Radionar f:2,9/80		
57	2 stk. Altix IV, begge med Trioplan f:2,9/50, men med små forskelle i design		
58	4 stk. forskellige Minolta-16, funktion?		
59	Petri MF-4, m. Petri 1,7/50 (uden batteri / ej testet)		
60	Rolleiflex 35 M, m. Rollei Planar f:1,8/50, Rollei Flash E15B og BT (uden batteri)		
61	Canon T60, m. Canon Zoom Lens f:3,5-4,5/35-70 og BT (uden batteri)		
62	Yashica J3, m. Yashinon f:2/50 (uden batteri)		
63	Canon AV-1, m. CanonFD f:1,8/50 og Canon FD f:2,8/28		
64	Nikon FG-20, m. Nikkor f:1,8/50 (uden batteri)		
65	Voigtlander Vito II, m. Color-Skopar f:3,5/50		
66	Voigtlander Vito B, m. Color-Skopar f:3,5/50		
67	Voigtlander Vito BL, m. Color-Skopar f:3,5/50		
68	Gossen Lunasix 3		
69	Sekonic Studio Deluxe Model L-28c2		
70	Pentax Super A, med. bl.a. Pentax-A 1,7/50 + 2,8/35 + 4/35-70 + 3,5-4,5/28-80		
71	Kodak Retinette (Type 012) + Kodak Retinette (Type 017) begge med Reomar		
72	Kodak Retina Ia (Type 015) m. Xenar + Kodak Retina I (Type 010) m. Xenar		
73	Minox C (uden batteri), m. etui, lup, stativ, kikkeradapter og brugsanvisning m.m.		
74	3 stk. Rittreck rullefilm-bagstykker		
75	3 stk. indrammede billeder af JPA-kameraer (ca. 24x30cm.)		
76	"Ihagee og Exakta" 90 min. på VHS		
77	"Praktica og Pentacon" 45 min. på DVD		
78	Ur i Nikon F bajonet. Gave fra Nikon til Photokina 2000 (batt. skal skiftes).		
79	Topcon RE-2 (uden objektiv)		
80	»L'Album de la Guerre 1914-1919« læderindbundet, med over 1300 sider fotos		
81	Rolleiflex SL35M (sort) + 3 orig. obj. + orig. bælgudstyr (flot)	800	
82	Voigtlander Superb 6x6, I. model (1933), m. Skopar 3,5 (virker fint)	600	
83	Kowa/SIX 6x6, m. orig. obj. Kowa 2.8/85 (meget flot)	800	
84			
85			
86			
87			
88			
89			
90			
91			
92			
93			
94			
95			
96			

Bestyrelse & Redaktion

Bestyrelse

Formand

Svenn Hugo
Orebyvej 27, Rørbæk
4990 Sakskøbing.
Tlf.: 5470 5595
vildmanden@email.dk

Næstformand

Andreas Trier Mørch
Rigensgade 5, 1th.
1316 København K
Tlf.: 3314 1408
andreastriermorch@gmail.com

Sekretær

Tune Laug
Vanløse Allé 80
2720 Vanløse
tlf.6199 2715
laugnell@gmail.com

Kasserer:

Jesper Bruus Pedersen
Overgaden oven Vandet 82, 1.tv
1415 København K.
Tlf.: 2172 4202
jesperbruus@gmail.com

Anvisningssalgsleder

Leif Germann Jensen
Stationsvej 22
2640 Hedehusene
Tlf.: 3061 7145
leif.gj@mail.dk

Web-master &

møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersens Vej 7
6100 Haderslev
Tlf.: 7452 6038
leif@dagnyleif-johansen.dk

Bestyrelsesmedlem

Klaus-Eckard Riess
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
riess@mail.tele.dk

Redaktion

Artikler

Klaus-Eckard Riess (Ansv.)
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
riess@mail.tele.dk

Medlemsorientering mm

Svend Erik Jeppesen
Skovvej 17
2950 Vedbæk
Tlf.: 6150 2124
sej2950@gmail.com

Layout

Niels-Ove Rolighed
Peder Munks Vej 81
9300 Sæby
Tlf.: 2278 0344
nor@kanok.dk

Møder i København & Middelfart

København

Den 3. torsdag i månederne september-marts kl. 19:30.
Østerbrohuset, Århusgade 103, 2100 København Ø.

Middelfart

Møder i april, september/oktober og januar/februar.
Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart.

Medlemsskab

Anvisningssalg

afholdes ved generalforsamlingen i
Middelfart i april, samt vest for
Storebælt i september/oktober.
Desuden i København i december.

Anvisningssalgsbetingelser

Henv.: Leif Germann Jensen
Tilmelding af fotografika senest
1. marts, 1. august og 1. november.
Bud kan fremsendes pr. tlf. eller
brev.
Medlemskab af DFS er obligatorisk
for deltagelse i anvisningssalg.
Sælger og køber betaler hver 12,5%
i salær til DFS.

Loppemarkeder

afholdes i januar/februar, april,
september/oktober samt december.

Kontingent

Danmark kr. 375.-
Udland kr. 425.-
Netbank: Konto nr. 1551 1506447
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK35 30000001 5064 47

Medlemsperiode

1. januar til 31. december.
Girokort fremsendes i december.
Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 85,-
Objektiv udsendes i april, september
og december.

Adresseændring eller udmeldelse:

Henvendelse til kassereren.

Æresmedlem

John Philipp

Objektiv

Objektiv udsendes kun til medlemmer
af DFS og forhandles ikke kommercielt.
Redaktionen gør opmærksom på at ar-
tikler ikke nødvendigvis afspejler for-
eningens holdning.
Indsendt materiale er underlagt bladets
layout.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk,
fotografisk eller anden gengivelse af
skriftet, samt dele deraf, er kun tilladt
efter skriftlig tilladelse fra Dansk Foto-
historisk Selskab.

No part of this publication may be re-
produced in any form without permissi-
on in writing from DFS.

Web-site:

www.objektiv.dk

BOUTIQUE
Copenhagen

